

G A B R I E L P A L A U S. J.

KATOLÍK
ČINEM

Ze španělštiny přeložil Josef Vraštil S. J.

III. VYDÁNÍ

VELEHRAD

nakladatelství dobré knihy v Olomouci

1948

IMPRIMI POTES
P. Theophilus Spáčil S. J.,
provincialis.

NIHIL OBSTAT
IMPRIMATUR

Instaurare omnia
in Christo

Všecko obnoviti
v Kristu

KNIHA PRVNÍ

Diverte a malo

Uchyl se od zlého

Žalm 33, 15

I

O moudrosti, která jest nade všecku učenost

S L O V A má jsou sladká jako med těm,
kdo lnou k mému učení a šetří mých
příkázání.

Ale těm, kdo mým učením pohrdají
a myslí, že jsou velcí, když vědomě
hřeší, je hlas můj rozpoutanou bouří,
vyvracející cedry libanské.

Zloba vítězí jenom sobě na škodu,
spravedlnost však sobě k slávě.

Nespravedlivý se povyšuje — aby
padl s větší výšky; spravedlivý se po-
nižuje, a bývá povýšen.

Uslyší slova má pyšný, a smyslu
jejich neporozumí.

Poslouchati bude řeč mou pokorný, a
potěší se.

Čím hlouběji vnikneš v má slova, tím hlouběji ti utkvějí v srdci.

Čím více se nespravedlivý mudřec vypíná, tím méně rozumí, co hlásají má díla.

Jenom ten bude s užitkem poslouchati hlas můj a jenom ten pozná, že mluvím já, kdo pohrdaje vlastním věděním touží po Pravdě věčné a po nauce svatých.

Pak teprve mu budou velmi na prospěch poznatky lidské, neboť všecka pravda vydává svědectví mé Dobrotě a Moudrosti.

Pak pokorný bude mudrcem a mudřec čistého srdce bude pokorný.

Pokora dává rozumu lidskému více světla než všecko liché a domýšlivé vědění lidské.

Věděti, jen abych věděl, je marnost, chybějí-li při tom v životě dobré skutky.

Věděti, abych se blýskal, je marnost nad marností a trápení ducha.

Věděti, abych škodil prostoduchým, je klam a zloba lidí pyšných.

Blahoslaveni, kdo věří, neboť porozumějí mnohým tajemstvím života a neupadnou v osidla zlomyslných mudráků.

Blahoslavení učenci pokorní, neboť jejich údělem bude moudrost víry, která osvěcuje srdce, a jako zářivé pochodně budou lidu svítiti v záhadách životních.

Kdo věří a umí pokorně poučovati bližního, najde útěchu v mém učení a ducha života v hloubi mých slov.

Osvítí-li tě Pán veškerého vědění, staň se apoštolem svého stavu a pravdy.

A čím více se naučíš od církve, tím budeš pokornější v úsudcích a tím pevněji budeš státi ve svém vědění.

II

Oddech pro život vnitřní

Chceš-li okusiti duchovní many, uchyl se tam, kde můžeš se mnou volně rozmlouvat.

Mnozí ještě nikdy neokusili duchovních slastí, a proto se snadno poddávají svůdným hlasům těla.

Větší cenu má hodina nebeské útěchy než všechny zábavy světské.

Tehdy se dovíš, co znamená požívat radosti vnitřní, duchovní, když se vzdálíš hluku davů.

Kdo chce pracovat se mnou a pro mou věc, tomu se třeba čas od času uchýliti do ústraní.

Nemysli, že vykonáš veliké věci pro svého Boha, nevíš-li ještě, jak sladko je dlíti o samotě v mé přítomnosti.

Někteří se domnívají, že mnoho zmo- hou u lidí, dělajíce mnoho hluku; ale ne- mají žáru, který rozechřívá duše.

Neříkej: »Nemohu se soustřediti, ne- mám kdy.« Neboť jsi-li opravdu zava- len tolikerou prací, právě to je důvod, že se máš na několik dní uchýliti v ústraní.

Já jsem pečoval, aby se mým apošto- lům dostalo nějakého odpočinku, aby neoslábli na duchu.

Víc učiníš pro mne i sám pro sebe za hodinu hlubokého rozjímání než za mnoho dní, plných mudrování a čtení.

Já jsem to, jenž osvěcuje nejskrytější záhyby duše; já jsem to, jenž dává sílu hlubinám ducha.

Víc užitku nabudeš z jediné pravdy dobře proniknuté, než z mnohých vtipných rozprav a mnohých skvělých nápadů.

Což nevidíš každým krokem, kolik věcí tak nových a důmyslných pronášejí ústa pyšných učenců? A přece je pýcha jejich tak veliká, že ani nechápou, co znamená žítí životem opravdovým.

III

Kolikerým způsobem mistr zve a vábí

Synu, chceš-li se otrocky přizpůsobovati tomuto světu, staneš se jeho nevolníkem.

Nauč se vládnouti sám sebou a povznésti se nad věci pomíjející, a budeš kráčet po vlnách mořských.

Kdo se neumí ovládati, jest jako loď bez kormidla, vydaná v pospas rozbouřeným větrům.

Kdo se nedovede vyhnouti svůdnému, mámivému kouzlu, kráčí o své vůli smrti vstříc.

Kdo se příliš bojí, padá vlastní tíží v propast.

Člověče malé důvěry, proč se vydáváš lehkovážně v nebezpečenství?

Důvěřuj, plníš-li povinnosti katolíka; plň je, věříš-li; věř, máš-li úsudek a rozum.

Nebuď bez příčiny nedůvěřivý a nedej se strachy másti.

Zaslepuje-li tě vlastní úsudek, nač máš smysly?

A vedou-li tě v záhubu vlastní smysly, co ti prospěje světlo mých očí?

Já se na tebe dívám odevšad, a srdce tvé mne nehledá!

Uštkl-li tě hlad, proč si s ním ještě zahráváš?

Uškodil-li ti jed, proč se vzpíráš léku?

Klame-li tě člověk, proč stále za ním běháš?

Uč se čísti i odpírati si čtení.

Uč se uši otvírati i zavíratí.

Uč se dívati na mne a krotiti své vášně.

Zapřel jsi mne? Nuže, proč se nekaješ?

Dopustil ses rouhání? Nuže, proč mne nevyznáváš?

Kochal-li ses v marnosti - proč nemiluješ pravé Lásky?

Očisť své srdce, a spočineš na mé hrudi.

Tam ti budu vyprávěti o království lásky a o tužbách srdce.

A se Srdcem mým budeš pracovati, vítěziti, prováděti nápravu a divy činiti na prospěch lidem.

Chceš-li býti mým přítelem, oddej se mi bez výhrad, a má milost bude v tobě působiti, abys pracoval se mnou.

IV

K cestě za Mistrem třeba velké důslednosti

Synu, mluvíš mnoho, a činíš málo.

Kousek dáváš mně, ostatek necháváš sám sobě.

Chceš - tak říkáváš - abych byl poznán a ctěn, a stále myslíš na slávu vlastní.

Rmoutí tě hříchy světa - a neoplakáváš svých.

Všude máš co posuzovati, ale sám se nepolepšuješ.

Říkáš mně: Miluji tě, Bože můj - a pak mi nesloužíš.

Naříkáš na soustavnou zlobu mých nepřátel - a chválíš a velebíš jejich vlastnosti a přednosti.

Miluješ mne »nade všecko« - a za chvíli to skutkem popíráš.

Často zapíráš mne, abys nezapřel sám sebe.

A jindy zapíráš sám sebe, abys nezapřel mých největších nepřátel.

Prahneš po vnitřních statcích a útěchách, a oddáváš se zábavám světským.

Cokoli máš, je mé, a ty to věnuješ marnostem.

Více si vážíš věcí pozemských a málicherných nežli věčných a božských, a chceš býti dobrý katolík.

Dnes chceš činiti dobré, aby ses spasil, a zítra pácháš zlé, sotva vzpomínaje, že se můžeš uvrhnouti v záhubu.

Jednou bys rád přišel do nebe, a po druhé bys rád, aby nebylo pekla.

Nač jsou ti pobožnosti, dáváš-li se strhnouti vášněmi a náruživostmi?

Co je po tvých dobrých citech, nejsou-li dobré tvé skutky?

Jak můžeš býti křesťanem, zmohou-li proti tobě tolik ohledy lidské?

Rád bys byl katolíkem soukromě, pro sebe, a já chci, abys jím byl veřejně a pro mne.

Ó synu, kolikrát chceš býti ctnostný, a žel, kolikrát si sám odporuješ!

V

Učme se chybami!

Nedostává-li se vnitřního obsahu, nabývá převahy vnější forma; a nabude-li převahy vnější forma, zmocní se všeho marnivost.

Nedostává-li se kázně, bývají lidé plni vychloubání; a chvástají-li se lidé mnoho, slaví vjezd do jejich domů bída.

Nedostává-li se pravdy, bývá mnoho hádek o pravdách; a bývá-li mnoho hádek o pravdách, pustnou srdce i pole.

Nedostává-li se náboženství, bouří se a nabývá vlády hmota; a nabývá-li vlády hmota, žijí lidé jako zvířata.

Nedostává-li se ducha, bují tělo; a bují-li tělo, zmocní se ho slabota.

Nač hovět chuti, činí-li se tím člověk otrokem žádostivosti?

Nač je rozpoutanost, pozbýváme-li svobody ducha?

Nač je strojení a zdobení, zdvíhají-li se vášně?

Nač jsou věci veliké, klopýtáme-li o malé?

Nač věcí mnoho, nejsou-li dobré?

Nač jsou věci lepší, žijeme-li v horších?

Nač žiješ, maříš-li čas?

Pošetilost nad pošetilostí jest míti rozum a neumět žíti po křesťansku.

Je třeba, aby ses sám zpytoval, káral, krotil a mírnil.

Třeba ti trpělivostí, čistotou, pokorou, láskou a tou ctností, která ti chybí nejvíc - to je ta, jež se ti nejvíc protiví a oškliví u protivníka - kráčet cestou k nebi krokem jistým a rychlým.

VI

Vina, trest, smír

Padli andělé, protože mne neuznali; padnou i lidé, kteří mne neuznávají. Ale padne-li vinou tvou bratr tvůj, od tebe požádám počet za jeho duši.

A zahubí-li tvá nespravedlnost mnoho lidí, zaplatíš za všechny.

Hořkost nad hořkost je můj hněv pro toho, jenž lidu mému škodí.

Já jsem Svrchovanost nadmíru děsivá pro mocného nespravedlivce.

Já jsem Bůh stále rozhněvaný a ukrytý tomu, jenž se rouhá mému Jménu.

Hlase spravedlnosti jsou slova má pro chudého i bohatého.

Zhřešil-li bratr tvůj pro tvé výstřednosti, pracuj pro záchranu mnohých svými příklady a ctnostmi.

A svedlo-li tvé učení mnoho lidí k hříchu, zachraň duši svou, odříkaje se bludů svých sedmdesátkrát.

Ale jestliže jsi, maje moc nad mnohými, svedl neb poškodil maličké, staň se sluhou všech, chudých i bohatých.

Nač usiluješ o svobodu, nepomáhá-li ti ničit zlobu?

Kdo je otrokem sebe samého, může se osvoboditi jedině, podrobí-li se mému soudu.

Já jsem Otec chudých, já povyšuji ponížené.

Já jsem hlas tichých a pokoj mírumilovných.

Hřeší-li chudý proti chudému, na jeho větší neštěstí snad dopustím, aby zbohatl.

Ale hřeší-li proti bohatému, nezbaví se své bídy, nýbrž bude dvojnásob chudý a ubohý.

Než běda boháči, jenž hřeší proti chudému! Jeho statky dolehnou naň jako

veliké břímě a těžké jeho nespravedlnosti budou železným řetězem, jenž jej strhne v propast.

Bohu se nebude nikdo vysmívati v hodinu, kdy se zjeví jeho spravedlnost.

Každému odplatím podle skutků jeho, a kam se kdo kloní, tam také padne.

Vykup se tedy zavčas ze svého otroctví; dávej almužny za své hříchy.

Dávej z toho, co máš, a dostane se ti toho, co ti chybí.

Blaze tomu, kdo činí dobře duším; blaze tomu, kdo činí dobře duším i tělům.

Opravdu moudrý jest, kdo umí činiti dobře.

Velmi rozumný pro sebe je ten, kdo hledí dobře činiti bratru svému.

A velmi rozumný ve prospěch všech je ten, kdo ctí mé sluhy a pomáhá jim, neboť taková pocta prospívá všem a taková pomoc ctí všecky.

Komu se dostalo více, ať dává více; a kdo více urazil mou Spravedlnost, ať více ctí mou Dobrotu.

Jak se uvarovati klamů

Co je ti po tom, zdali druzí nedbale plní své povinnosti, nebo zdali mají úspěch či nemají, nebo zdali stále mlčí?

Učinili tě pastýřem stáda? Děláš, co je na tobě, abys překazil útoky vlků?

Marnost jest pečovati o věci, z kterých ti nebude třeba odpovídati v den odměny a trestu.

Kdo pilně pracuje, vyhne se mnohým bludným úsudkům.

Dbej sám sebe a nauky a uvidíš, že jsi prach a že se nemáš proč chlubit ani pohrdati vyššími a sobě rovnými.

Kdo je hodně zaměstnán a oddává se úplně své práci, málo nebo nic se nestará o chyby jiných.

Mnozí si namlouvají, že to, co pochází jen z liché žádosti zchladit si žáhu, je horlivost.

Mnozí myslí, že mají ducha mého, a zatím jednají jenom podle popudu svých náklonností.

Mnozí myslí příliš na obhájení svého

názoru, a málo na to, aby se pokořili a napravili.

Já vím všecko a každému odplatím po zásluze.

Není všecko ctnost, co se zdá. Mluví-li kdo mnoho o sobě a o svých věcech, snadno se skrývá v jádru jeho skutků nějaká chyba.

Následuj mne a pracuj; nač se trápíš zbytečnými starostmi?

Kde je velkodušnost a upřímný úmysl, tam se tak snadno nepřestřelí, ani se od dobrého díla neupustí pro směšné malichernosti.

Nečiní-li druzí, co mají činiti a neváží-li si příliš toho, co je tobě velmi drahé, tu ti málo pomůže k větší pokoře a píli, budeš-li si jejich jednání zabíratí a je kárati.

Neumývají-li si druzí rukou a zdá-li se ti, že je to proti svatosti a počestnosti, hleď, abys nezapomínal míti velmi čisté srdce.

Mnohdy povstávají pohoršení a prostoduší vypovídají poslušnost vinou káratelů.

Než promluvíš, uvaž bedlivě, není-li lépe a užitečněji mlčeti.

Kdyby sis opravdu žádal vykonati mnoho a toužil po tom, aby jiní vykonali ještě více než ty, radoval by ses, že díla jiných jsou více velebena než tvá.

Má-li kdo mnoho pokory rozumu i srdce, nepouští se do soudu o jiných, není-li k tomu oprávněn, ani vášnivě nezkoumá, zda vykonali svou povinnost.

Zpytuj své kroky a uzříš, jak daleko jsi ještě od pravé lásky k bližnímu a od cesty, kterou kráčeli apoštolé.

Máš-li velikou chuť posuzovati a zdá-li se ti, že máš pravý úsudek, neustávej plniti to, co ti bylo svěřeno a co ti milost má tolikrát vnukala, a budeš v den povýšení lidí pokorných mezi soudci.

VIII

Několik důtklivých slov Páně

Ó, jaký to klam nade všecky klamy a marnost nade všecky marnosti, do-

mnívá-li se někdo, že pracuje pro mou slávu - a při tom zůstává v těžkém hříchu!

Jak budu moci na skutky svého služebníka býti hrdý, až se přiblíží okamžik zjevení mé slávy, nezachovával-li on sám mých příkazů?

Mnoho je takových, kteří zdánlivě pracují, ale zatím jenom si odporují a boří.

Více mne bolí jediný hřích těch, kteří mne zvou Pánem a Mistrem, než tisíce hříchů mých největších nepřátel.

Buďte svatí, jako jsem já svatý, a budete pravými apoštoly a skutky vaše budou plodné a ve vaší apoštolské horlivosti budou lidé viděti vliv Boží.

Urazí-li mne ten, kdo se chlubí svými hříchů, je to jistě velká škoda pro něho; ale upadá-li do hříchů a nepolepšuje-li se člověk, jenž se prohlašuje za mého následovníka, je to velká škoda také pro mne.

Nemysli si, žes učinil něco prospěšného pro mou církev, nemůžeš-li plným právem velebiti slávu mé milosti.

Ó, to nic, že někdo dříve býval hříš-
níkem, smazal-li vinu řálným pokáním;
ale nejvýš důležité jest pro dobré jméno
mé svaté věci, aby žil nadále bez hří-
chů.

A proto bdi nad svými myšlenkami a
slovy; odřekni se svých nezřízených
žádostí a zloby svých činů.

Vím, co po tobě chci; kéž bys mi vy-
hověl! Jsouť mé cíle velmi vznešené, a
ty mne ještě nepoznáváš.

Jsi-li sklíčen, já jediný tě mohu oprav-
du potěšiti; cítíš-li se spokojeným a
šťastným, já jediný tě mohu v tvé ra-
dosti oblažiti.

Poslouchej a rozvažuj slova má: mne
najdeš všude.

Činíš-li dobře, najdeš v mých slovech
potěšení; činíš-li zle, najdeš v nich lék.

Slovo mé je dvojsečný meč, jenž zá-
roveň raní i léčí ve prospěch mých
přátel.

Nedávej se másti lichými strachy.
Nerozumíš-li, co se děje v tvé duši,
buď velmi pokorný, odhal své svědomí

a najdeš v pokoře, čeho nechápe tvá věda.

Často pochází utrpení duševní z těla, a jindy zase bolest tělesná mívá původ v duši.

Rozuměti těmto věcem není dáno každému; ale já dávám pokorným poznati, čeho často nechápou nadutí lidé učení.

Miluji velmi vědění opravdové, a proto je svěřuji pokoře, aby bylo bezpečnější, jistější a více chráněno příměsků bludu a veškeré učené marnivosti.

Buď velmi pokorný a budeš cudný a spravedlivý a moudrý, a ve skutcích tvých bude pravda a úrodnost.

IX

Cesta velmi jistá k polepšení a životu užitečnému

Musíš se naučiti ještě mnohým věcem, chceš-li dobře pracovati.

Dovíš se, co je radost, až se naučíš plakati.

Zvíš, co je plakati s užitkem, až pochopíš, co jsi učinil zlého.

Zvíš o zlu, jež jsi učinil a jehož se máš stříci, až poznáš, co jsi měl dělati dobrého.

Zvíš, co dobrého jsi měl dělati, až poznáš, kdo tě postavil na tento svět a nač ti dal život.

Ó, kdybys o těchto věcech často uvažoval, jak bys prospíval ve škole moudrosti!

Pověz mi, co ti pomůže, jsi-li křesťanem jen podle jména nebo máš-li jen vnější známky dobrého člověka?

Mnozí mluví o cti a počestnosti, a neuváží, že ta slova na Soudě budou jejich nejohrovnější žalobci.

Ó, kolik marnivosti a zloby se někdy skrývá pod škraboškou krásy a ctnosti!

Mysli mnoho na své hříchy, a nebudeš se lekati obětí.

Mysli mnoho na má muka, a nevydáš se v pospas svých vášní.

Mysli mnoho a pracuj mnoho, a pak srdce tvé a rozum tvůj nebudou úhorem.

Někdy bys ovšem rád něco učinil pro

mou slávu, ale bojíš se upadnouti v nějakou chybu.

Je-li slabost tvá tak veliká, ještě horší bude pro tvou duši lenivost.

Buď pokorný a skromný, a dobudeš jistě vítězství.

Nezmůžeš-li nic svou osobou a svými činy, působ svým vlivem a almužnami.

Neumíš-li psáti, umíš mluvit; a neumíš-li řečniti, umíš se modlit.

Neumíš-li poučovati přednáškami, můžeš vždycky dávat dobrý příklad.

Jako smrt kráčí neustále svou cestou, rovněž tak stále musíš směřovati k zničení svých hříchů.

Není na světě osudu šťastnějšího nad osud křesťanů, kteří si hledí víc a více zajišťovati spásu hojnými dobrými skutky.

Pojímá tě někdy strach před peklem? Zjednej si milost, žij v milosti, účinkuj s milostí, staň se apoštolem milosti, a nebude ti moci nikterak uškoditi zlo věčné a neštěstí ze všech největší.

Ale snad tě trápí pochybnost, zdali ti už bylo odpuštěno? ... Pracuj pro mou

slávu, a obavy tvé zmizejí. Neodpírám spásy těm, kdo hledají opravdově mé stezky, ani neodpírám oddechu těm, kdo se chápou práce.

X

Jak dojít z dávných svých chyb hojného užitku

Domníváš-li se, že činíš mnoho, hájíš-li žárlivě cti a práva svého úřadu, nenajde tvá pošetilost a ješitnost před očima mýma omluvy.

Bezbožník obchází své okolí, aby je omámil lichocením, a ty si myslíš, že činíš mnoho, dáš-li hodně najevo nelibost a sklíčenost.

Chceš-li si způsobem náležitým uhájit své důstojenství, obětuj své ctižádostivé úmysly, a láska ti to odplatí nestokrát.

Chceš-li si získati srdce lidská, nesmíš jednati s myslí neupřímnou ani s nízkým pochlebenstvím.

Nejlepší vnadidlo a nejsladší slova jsou skromné ctnosti a ctnostné skutky.

Jak tebou mohou lidé pohrdati, umíš-li milovati?

Než nesmíš zase chování uctivé a pozorné pokládati za neužitečné a zbytečné.

Člověk je velmi slabý, a čím je větší chudák a ubožák, tím více potřebuje lásky.

Neupadej do chyb duší nízkých: nebývej ve svých úředních povinnostech nepřístupný a sobecký.

Pověz mi, jak tvoji lidé žijí, a já ti povím, jaké jsou tvé chyby.

Pověz mi, jak žiješ a jaké máš mrzutosti, a já ti ukáži ctnosti, které ti chybějí.

Pohrdáš-li někdy lidmi sobě rovnými, dostane se ti často urážek.

Zanedbáváš-li poslušnost k zákonným představeným, odeprou tobě poslušnost i lidé nejnižší.

Nedbáš-li maličností, zakusíš kdysi velkých bolestí.

Synu, pozdravuješ-li často, dožiješ se, že někdy také tebe lidé zase pozdraví.

Synu, jednáš-li uctivě s lidmi nepatr-

nými, kdysi se budou k tobě uctivě chovati i lidé vznešení.

Synu, jak chceš poučovati jiné, neumíš-li kárati sám sebe? A jak chceš kárati jiné, neumíš-li se polepšiti sám?

Hledáš-li lásku, zasívej lásku. A domáháš-li se práv, učiň úrodnými své povinnosti.

Synu, pohrdáš-li mým učením, budu tě poučovati tresty.

Vzpomeň si, dokud tys nehledal mne, že já jsem hledal tebe.

Vzpomeň si, dokud tys nehleděl na mne, že já jsem hleděl na tebe.

Vzpomeň si, dokud tys neznal mne, že já jsem vešel do dveří tvého domu.

Vzpomeň si, když jsi mne prosil o pomoc, že jsem ti ušetřil svou milost.

Tys žádal o maličkost — a já jsem ti dal sebe samého.

Chceš-li mně býti vděčný, čiň mnoho dobrého mým největším nepřátelům.

Synu můj předrahý, tolik je na světě hříšníků; pro jaké to liché a malicherné příčiny nechceš ty se státi velkým světcem?

XI

Čeho nechati, abychom nezhynuli

Řekl-li jsem ti, abys šel za mnou, proč váháš?

Co tě dnes baví, bude ti zítra zhoubou.

Na čem dnes lpíš s nezřízenou náklonností, bude ti zítra mukou.

Je statek nade všecky statky; hledej ho opravdově a dostane se ti statků všech.

Svět ti toho dá málo; největší jeho poklady jsou liché sliby.

Hleď užívatí věcí podle mé vůle, a míjivé statky tohoto světa ti neuškodí.

Nejlepší použití všeho pozemského je složití to u nohou apoštolů.

Umíš-li šlapati po marnostech tohoto světa, máš věru opravdu zdravý rozum.

Nejsou-li ti věci stvořené pomůckou, abys našel mne, nač je máš? Leda na to, abys kráčel stopami zbloudilých.

Vidíš onoho, jenž se zdá tak velikým? — A zatím je to velký hříšník! Mnohem

větší než on je nemluvně, umírající v křestní milosti.

Mnozí by byli lepší než jsou, kdyby nebyli tak bohati.

Není pro člověka většího neštěstí než pro poklady tohoto světa pozbyti ctností a vlitých darů milosti.

Bohatství, moc, důstojenství, moudrost, duchaplnost jsou strašným neštěstím pro toho, jenž jen ve zlé obrací věci, které mohly býti k dobru tolika lidí.

Ó marnost nad marností, chceš-li se zalíbiti přednostmi pouze vnějšími!

Ó marnost nad marností, myslíš-li, že si tebe lidé váží, kdežto oni tebou pro tvé neřesti pohrdají!

Ó marnost nad marností, užíváš-li své síly, abys pokořil lidi slabé!

Zítřka povstanou ctnosti proti tobě a budeš se z daleka dívati, jak chudý zasedne u mého stolu.

Máš-li odvahu kochati se v nezřízenosti, nezapomínej, že je mnoho těch, kteří trpí tam, kde nemůže nikdy býti pořádku.

XII

Velké bludy, do nichž upadáme

Kdo naslouchá mým slovům, neupadne snadno do velikých bludů.

Velký blud je oháněti se nadávkami; ty ani neškodí bezbožným ani nedávají dobrého příkladu lidu ani nejsou ke cti tomu, kdo se jimi ohání.

Velký blud je vymáhati něco jako jisté a nutné, co církev ponechává na vůli a co pokládá za nerozhodnuté a vedlejší.

Velký blud je ukvapovati se a přestřelovati, kdežto církev kráčí cestou střední a pomaleji.

Velký blud je honositi se velkou věrností a horlivostí a neobraceti se v pochybnostech a sporech o radu a pokyny přímo k mému náměstkovi.

Velký blud je pouštěti se do výkladů nařízení mé církve, hájí-li se tím zájmy soukromé nebo protahuje-li se spor z nezřízené sebelásky.

Veliký blud je chtít hájiti spravedlnosti a pravdy — a hřešiti proti rozvaze, pokoře a lásce.

Veliký blud je rozsuzovati a rozhodovati věci nejisté, je-li úsudek zkalen vášní neb ukazuje-li nelaskavost něco jako jisté, co je pouze podezřelé a pochybné.

Veliký blud je pouštěti se do obžalob — a přitom vlastní chyby tajiti a omlouvat to, co by bylo třeba dříve s lítostí vyznati.

Veliký blud je říkati: Velký hřích! Velký hřích! — dokud se ještě neví, kolik bylo vůle opravdu zlé.

Veliký blud je užívatí léků silných, dokud lze chorobu vyléčiti jinými léky mírnějšími.

Veliký blud je zavíratí oči před bludy, působí-li pohoršení a mohou-li býti počátkem pro jiná zla větší.

Veliký blud je býti krajně přísný k bližním, a ve vlastních věcech vždy shovívavý.

Veliký blud je pomýšletí na slavná vítězství, není-li zbraň důstojná a čestná.

Veliký blud je hlasitě křičeti, káže-li můj náměstek mlčeti.

Veliký blud je pomýšleti na vítězství konečné, nepracuje-li se o vítězství částečná.

Veliký blud je říkati: »Všecko — nebo nic,« zatím co nepravost všude proniká poznenáhlu.

Veliký blud je kojiti se planou nadějí, že z propasti zloby povstane dobro.

Jedině já z věcí zlých udělám dobré, ale nikterak proto, abych schvaloval lenivost špatně tajenou nebo abych odměnil ty, kdo odměny nezasluhují.

Víc dokáže pro mou slávu člověk pokorný a pokojný než opovážlivý a pyšný.

Víc dokáže pro mou čest ten, kdo pracuje, než kdo odpočívá na vavřínech.

Víc dokáže pro jméno mé ten, kdo bdí, než ten, kdo dlouho spí a příliš spoléhá.

Víc dokáže, kdo umí pro mou věc trpěti křivdu, než ten, kdo zápasí veškerou obří silou.

Blud nad bludy je zastávati se svaté věci, a žíti ve hříchu a tajně se kochati zlobou.

Jsi-li opravdu horlivý a jsi-li muž činu, promysli dvakrát, co chceš říci; zamlč, o čem třeba mlčeti; začínej podniky od základů a vyžaduj rozhodně, ale mírně, poznenáhlu vždy víc a více.

XIII

Jak se povznést na výšiny myšlenek Božích

Přestaň, synu, naříkati na mocný vliv neřesti a na sílu zbraně, kterou bojují bezbožní.

Každé zlo zdá se ti nadmíru velké a hrozně mocné.

Každý nepořádek ti připadá pevnější a jistější než pořádek.

Každá lež ti připadá pro rozum vábivější než pravda a každá neřest pro srdce svůdnější než dobro.

Ó člověče víry více lidské než božské!
Ó křesťane slabé důvěry!

Co jiného přetvořilo svět pohanský, než víra pokorného křesťana?

Co jiného vzbudilo lásku k oběti, ne-li chudoba následovníků Kristových?

Co jiného malé učinilo velkými, slabé silnými, prostinké moudrými, ne-li láska apoštolů, kteří se nedávno byli ještě skrývali?

Jenž mne byl zapřel, ten mne pak vyznal; a jenž mne byl nejvíce stíhal, ten mne potom hlásal.

Všichni moji apoštolové obětovali život, a národy se obrátily.

Hlásal jsem nauku protivnou zásadám světa, a otroci nabyli svobody.

Učil jsem pravdě nikdy neslýchané, a největší učitelé pohanští se jí učili od mých pokorných učedníků.

Učil jsem mravnosti, jež ukládala přemáhati se; ctnosti, jež se skrývala; moudrosti, jež se pokořovala; dobrotě, jež byla tím šťastnější, čím více dávala; — a škola kříže obrátila svět ve školu obětavosti a hrdinství.

Vystoupiv na vrchol Kalvarie, povznesl jsem to, co bylo na zemi nejpotupnější, nejvýše do nebes.

Děti staly se obry a přemohly sílu katanů.

Velcí stali se pokornými a jali se sloužiti svým otrokům.

Ukrutní zkrotli a jali se ošetřovati nemocné.

Páni se dávali za otroky místo zajatců a v poutech se cítili většími pány nad sebou a svobodnějšími.

Tělo vydalo květy ctností andělských a duch vítězil nad peklem.

A tys posud tělesný a zaslepený!

Nevidíš-li divů milosti, staň se člověkem duchovním.

Více zmůže jediná ctnost než tisícere neřesti, a tím je ve svých skutcích mocnější, čím je obětavější.

Více spraví jediná pravda než tisícera lež; a tím skvělejší jest její vítězství, čím víc učí příkladem svých skutků.

Více dokáže moc modlitby než tisícere námahy lidí učených; a tím lépe potře zlobu, čím více důvěřuje v pokoru.

Tehdy najdeš pomoc v prostředcích přirozených, jestliže uvěříš v sílu a účinnost nadpřirozených.

Málo uvidíš a často budeš v strachu, nedovedeš-li vystoupiti ve vyšší kraje

vlivu Božího. Modli se mnoho a najdeš cestu v pokorné důvěře.

XIV

Světlo proti možným klamům

Synu, má-li někdo odpor proti tobě nebo ty proti němu, uvaž dobře, jak se k němu chovati: neboť snadno se ti zdá, že je protivnější a horší, nežli je skutečně.

Pozorně zpytovati vlastní nedokonalosti je dobrý lék, abychom cizích neviděli nebo je omluvili.

Snadno se ti bude zdáti, že jiný má špatné zásady, nesouhlasí-li úplně s tvými.

Teprve tehdy smíš někoho bezpečně odsouditi a zavrhnouti, když on sám vědomě a zřejmě se odsuzuje a zavrhuje.

Přesto je dobře býti na stráži; neboť had snadno uštkne nepozorovaně.

Dávný nepřítel lidí stále číhá, aby lichými důvody a zdánlivými dobry svedl lidi neopatrné, ješitné a domýšlivé.

Neměj důvěry k naukám, které tě kazí, a k slibům, které tě nenapravují.

Neboj se však toho, co ti pomáhá k ukázněnosti, ani pravd, které jsou ti výčitkou.

Mnoho ješitnosti je v měnění soustav; pravda je však stále prostá a nemění se.

Budiž ti velmi podezřelé to, co lichotí, přináší-li ti potom zmatek nebo nepokoj.

Boj se velmi proslulosti a poct, které tě nečiní svědomitějším v povinnostech.

Svoboda je pravdou jedině v mé církvi; neboť pravdy víry jsou jí základem a ochranou.

Běda těm, kteří zneužívají vědeckých pravd, neboť jejich konec budou temnoty.

Pokrok nespočívá v množství rozkoší, nýbrž v trpělivějším snášení útrap životních.

Toť opravdový mudřec, kdo se často pokořuje a kráčí pravou cestou.

Ten opravdu miluje lidi, kdo se obětuje pro jejich spásu věčnou.

Ten miluje svobodu všech, kdo plní dokonale mé zákony.

Cvičíš-li se ve ctnostech, budeš daleko, daleko moudřejší než mnozí mudrci, kteří vyučují jenom marnostem a pošetilostem.

Znej si sebe více věcí tohoto světa, přece nevíš nic užitečného, neumíš-li si zpytovat svědomí.

A domníváš-li se, že děláš divy, málo jsi učinil, nevykonal-li jsi za své viny řádné pokání.

Blahoslavený člověk prostý, jenž vede řádný život; ale blahoslavenější je učenec, jenž svůj život napravuje.

Kdo málo ví, málo dokáže, není-li velikým světcem; kdo ví mnoho, není-li velikým světcem, co mu prospěje jeho vědění?

Ó, jak strašný počet bude některým lidem vydati v onen velký den, kdy se odhalí svědomí každého člověka!

Střední cesta nejprímější

Synu, pocítíš-li žár horlivosti, měj se na pozoru před výstřednostmi ducha nezřízeného.

Poznáš, že tě oživuje duch dobrý, máš-li sám sebe v moci.

Někteří lidé nesvedou nikdy nic užitečného, protože nekrácejí cestou přímou.

Myslí si, že pracují pro mou věc, ale vládne jim duch nepořádku.

Myslí si, že všechno je činnost apoštolská, a nikdy se jim nepodaří obrátiti ani jedinou duši.

Myslí si, že mnoho zmohou křikem, a čím více křičí a bouří, tím méně působí jejich slova na lidi.

Vzorem jsou jim lidé velmi vášniví, a velmi málo následují mých světců.

Třeba-li bořiti, mnohem více sluší stavěti.

Třeba-li útočiti, mnohem více sluší poučovati.

Namáháš-li se pouze strhnouti škra-bošku zlobě, kdy ukážeš, v čem spočívá pravé dobro?

Dobře, že odhaluješ nepravost bez-božných; ale záře ctností a dobrých skutků více zmůže nežli blesky prud-kých útoků a nadávek.

Nikdo neuvěří, že stále a stále zraňo-vati a nepřikládati na rány nižádného léku je duch evangelia.

Člověk vpravdě duchovní více zmůže než statečný vojevůdce.

Většího vítězství dobudeme, podma-níce si srdce, nežli útočíce děly.

Užívá-li se dlouho léků příliš silných, pak způsobí smrt — místo aby přemohly nemoc.

Ó, kéž bys měl ducha horlivosti! Kolik lidí bys získal pro mou věc a pro nebe!

Pak bys nebyl ani líný ani ukvapený.

Pak bys nebyl ani zbabělý ani opo-vážlivý.

Pak bys věděl, jak s kým zacházeti.

Pak bys nejednal podle hlasu vášně, nýbrž podle příkazu rozumu.

Kde není shody a rozvrhu práce, tam se i dobrými skutky maří čas.

Chovej vždy myšlenky velké a velmi vznešené a užívej prostředků nejpraktičtějších.

A chceš-li vědět, co je nejpraktičtější a nejužitečnější, otaž se mne na to, co je spojeno s největším prospěchem pro bližního, pro tebe pak s největší obětí a námahou.

XVI

Kde načerpati sil, když slábneme

Proč se tvé srdce znepokojuje? Už se ti zdá, že je po všem veta.

Už by sis rád odpočinul od námah nebo bys byl rád přišel na svět za jiných dob.

Tak vždy mluvivali lidé málo zkušené a bojácní.

Viz a pozoruj činnost své církve po věky: to, co měli jeden den za porážku, byla práce, jež připravovala nové vítězství.

To jsou pravé triumfy, které uznávají věky pozdější.

To jsou slavná vítězství, jichž se dobývá zbraní slabší.

To jsou zdárné výsledky, při nichž dobro vítězí nad velikými zly.

Co zůstalo po lidech domýšlivých a pyšných? Památka jejich žije pouze na to, aby vydávala svědectví, že má církev žije a trvá.

Má Prozřetelnost je mocná; není síly, jež by co proti ní zmohla.

Dopustím-li nehody na nehody, dopustím-li strašné bouře, nechám-li douti větry a zdvíhati se vlny mořské: děje se tak, aby církev má zvítězila mocí mých slov a aby zesílila víra pokorných.

Z minulých věků pochopíš mnohé věci a dějiny tě poučí více než řady knih.

Zdají-li se ti dnes zlé poměry příliš mocné, přičiň se, aby jich tvoji převrácení protivníci ještě nezhoršili.

Ale jsou-li poměry přece horší než dříve, bude vítězství ještě slavnější a úspěchy jeho budou tím plodnější.

Díváš-li se na obtíže, nezapomínej uvážiti zase veliké výhody.

Částečné porážky jsou stíny, které zvyšují skvělost vítězství úplného.

Kdyby všecko se dařilo a kdyby nebylo nepřátel, bylo by na světě málo ctností a mnoho neřestí.

Tehdy se rodí svatí, a velcí svatí, kdy jsou boje největší.

Všecko o závod přispívá k tomu, aby vyvýšení mé církve bylo tím slavnější.

Povznese-li se tvá mysl k výšinám víry a vědy, pravím ti, zapomeneš-li sám na sebe, že spatříš úžasné divy.

Pak, místo aby ses děsil, budeš mne velebiti a uvěříš mně, a duch tvůj bude se vznášeti jako holubice nad potopou zla.

XVII

**Jak třeba zkoumati nitro, aby se podařil
vnější výkon**

Synu, ještě jsi neuvážil, že více zmo-
hou tři duše silné než tři sta zbabělých.

Ještě jsi úplně nepochopil, že více zmůže jediný křesťan horlivý než sta malátných a vlažných.

Ještě jsi nezkusil, co zmůže jednota mezi bratřími, jestliže je spojuje opravdová láska.

Málo víš o horlivosti, o takové horlivosti, jež se rodí nikoli z bujnosti života vnějšího, nýbrž z lásky, která žije v hloubi duše.

Umíš-li se přenést přes měnlivost a ubohost života vnějšího, je to veliké znamení ctnosti a záruka, že můžeš vykonati mnoho prospěšného.

Kdo je dnes v nadšení a cítí se silným, že by vrhl do propasti ohromnou tíži hory, měj se na pozoru, aby se zítra nebál vyjít na ulici.

Lidé malé víry jsou politování hodní slaboši: dnes zapomínají prosit o přízeň mé milosti a zítra na mne doléhají, volajíce o pomoc — a zanechávají práce.

Člověk zkušený a opatrný ani se nepoddává přílišnému zápalu ani se nedává másti, aťsi volají bezbožní »slávu« nebo »hanbu«.

Podnikáš-li co, pozorně zkoumej obtížnost překážek i výhody díla.

Jestliže se chápeš dobré věci, kterou ti vnukám, nebo jí necháváš jen ze záliby nebo nechuti, nesvedeš nic.

Záliba přichází a odchází, a nechut se najde všude.

Daleko užitečnější než osobní záliba je touha líbiti se mně a prospěch bližních.

Dovedeš-li nedbati osobní záliby a nehledati v činech svých samého sebe, nepochybuj, žes našel klíč k útěše.

Větší cenu má krůpěj medu, jejíž vyrábějí včely nebeské, nežli všecken blahobyť bohatství pozemského.

Málo jsi okusil Boha svého, jsou-li ti rozkoše světské ještě chutné a žádoucí.

Ale nesmíš se zase ani utěchám duchovním přespríliš oddávati, ani se nemírně rmoutiti, nenacházíš-li jich ve skutcích služby Boží; neboť příliš k takovým věcem lnouti přináší více nepokoje než užitku.

Rovněž se nesmíš nemírně rmoutiti, že máš málo úspěchů, ani se bláhově

radovati, daří-li se ti práce nadmíru dobře.

Nedaří-li se ti práce nebo nepřináší-li užitku tak hojného, jako jsi doufal, hled vyzkoumati, kde je závada, a zdvojnásob horlivost svého ducha.

Daří-li se ti dílo po chuti, je záhodno zkoumati, co může prospěti za jiných příležitostí a neustále se pokořovati a vytrvale pracovati.

XVIII

Velké výhody veřejného sjednocení s bratřími

Kdo říká, že hájí přesnosti mého čistého učení, ať velmi dbá, aby ho neza-
hanbila čistota mé svaté věci.

Kdo se chápe ve prospěch mé církve špatného prostředku, buď jist, že se stává mým největším nepřítelem.

Kdo odhazuje zbraň spravedlivosti a poctivosti, ať zkoumá, zdali je veliký světec či veliký pošetilec.

Kdo všude naráží a nenachází na jiných nic než chyby, ať se dobře podívá,

zdali kráčí správnou cestou a zdali si zpytuje svědomí.

Lépe konati málo a pokračovati vytrvale, než chápati se mnohých věcí a zas jich nechávat.

Lépe chopiti se rozumně něčeho ne úplně dokonalého, než pachtiti se po nejdokonalejším — a nedělati nic.

Více mi slouží pokorná horlivost toho, jenž se spojuje s jinými, než křik toho, jenž těžce vzdychá, jsa osamocen.

Svátosti jsou viditelná znamení milosti, kterouž udělují; jsou to nejsociálnější prostředky mé církve.

Ó, kéž by učedníci moji, žijící ve světě, osvědčovali se vždy křesťany!

Nic není sociálnějšího než náboženství, které jsem založil; nikde není takové sjednocenosti a takového života jako v těle, jehož jsem hlavou.

Sjednotil jsem své apoštoly, sjednotil jsem své učedníky. Sjednotil jsem muže. Sjednotil jsem ženy. Sjednotil jsem i chudé s bohatými, i učené s neučenými, i velké s maličkými, i otroky se svobodnými, i pohany s obrácenými židy.

Já jsem Cesta pravého pokroku; jsem Pravda, osvěcující každý zdravý rozum; jsem Život, jenž dává život pravý, opravdu lidský, opravdu sociální a nadpřirozený.

Přišel jsem, abych dal hojnost života a abych vzkřísil duše i těla.

Já jsem ten, jenž dává vzdělanost národům a jenž spojuje poustevníky s nebem.

Je-li kde pořádek, je ode mne; a je-li kde nepořádek, je od lidí a od nepřítele pokolení lidského.

Je-li pravda ve vědách, jsou-li kde rozřešeny záhady, jsou-li kde zdařilé výpočty, je-li kde láska mezi lidmi, spočívá-li pokoj na státech a kvetou-li ctnosti, všechno to je ode mne a skutečnost takových skvělých zjevů vydává nutně svědectví o mé pravdě a slávě.

Všeliké dobro, jež se odlučuje od Dobra Nejvyššího nebo postává proti němu jako nezávislé, chtěc se učiniti dobrem nejvyšším, jest jistě dobro jen zdánlivé neb opravdové zlo; a jeho vlastní zkáza a smutné konce vzdají slá-

vu mé Spravedlnosti a díla jeho nevďčnosti ztopí se v slzách nad mým nesmírným Milosrdenstvím.

Ó, jak smutní jsou to katolíci, kteří nejsou ani pro klášter ani pro život v úplné samotě ani pro život sociální v tomto světě, pro život veřejného spojení v lásce!

Sociální je úkon mé pravé Oběti, a křesťané se nedovedou spojit s mým služebníkem, aby Otcí mému společně, sociálně obětovali Beránka, jehož kněz obětuje jejich jménem.

Sociální je modlitba Otčenáš, a mé děti se jí nemodlí společně, srdci sjednocenými.

Sociální je svaté přijímání mého pravého Těla, a křesťané k němu nepřistupují v úplném spojení, tvoříce jednotu duševní.

Sociální je obcování svatých ve prospěch těch, kteří bojují v mé církvi, a křesťané nedůvěřují sociálně a v bratrském spojení v přímluvu svých svatých Bratří.

Spojil jsem lidi s Otcem, zemi s ne-

bem, syny Adamovy se svou milostí; oškliví se mi zloba a nezřízenost hříchu, jenž ničí všecky věčné svazky jednoty a všecko lidské štěstí opravdu bratrské a sociální.

Vybral jsem si vás za učedníky, prohlásil jsem vás za přátele a bratry, považuji vás za syny - a kde je sláva vašich jmen, kde jsou skutky, příslušné názvům tak vznešeným?

XIX

K zdárnému působení třeba dobrých základů

Mám ti ještě mnoho říci; kéž bys napjal sluch i rozum!

Chceš-li hájiti víry katolické, čiň tak hlavně dobrými skutky.

Dary mé mají se chváliti tak, aby to nebylo na úkor pokoře.

Víra, jižto vyznáváš, je můj dar; a čím více ji velebíš, tím více máš uznávati dobrotu mé milosti.

Není větší cti pro člověka než býti připuštěn v lůno mé církve.

Všecka bohatství světa a veškera moudrost lidská jsou proti této cti pouhé nic.

Ó, kdybys pochopil, jak vznešené a užitečné je býti křesťanem, pojal bys k nevěřícímu soucit, a ne odpor!

Chceš-li poučovati nevědomého, třeba začít tím více od začátků, čím je učenější.

S tím, kdo se kochá v bludu, nehádej se daremně a neústupně; nejlepšími předpoklady jsou pravdy, které uznává.

Máš-li velikou vážnost jako učitel, ukazuj sílu pravdy svým příkladem.

Ctnost a láska jsou nejlepší zbraň na zničení a zahanbení bludu.

Jak může býti klamné učení, v jehož prospěch mluví vznešená ctnost?

Jak může chtít klamati ten, kdo učí pravdě, umírá-li za ni pokorně a tiše?

Chceš-li rozeznati pravdu od bludu, buď pánem sám nad sebou.

Čím budeš pokornější a čím čistější život povedeš, tím jistěji budeš kráčet cestou pravou.

Věděti mnoho a nemíti pravých zákla-

dů, toť žíti v domě nepevném, vydaném v pospas větrům.

Lépe je věděti málo, a žíti svatě, než míti mnoho vědomostí, a vésti život prostopášný.

Lehkomyslnost a marnivost jsou největší nepřítelkyně pravdy.

Pýcha a sobeckost vždycky se utíkají k bludu a klamu.

Pravda je vždy prostá, vždy stojí pevně, nikdy se nemění a tím více září, čím více se proti ní bojuje.

Synu, veliké ctnosti je třeba, chce-li kdo učiti nevědomého; veliké zásoby moudrosti a pokory je potřebí, chce-li kdo učiti člověka učeného.

Máš-li pevné základy víry, čerpej mnoho z věd lidských: pravdy jsou sestry, a vědomosti jsou velmi užitečné k jednání s lidmi a k získání jich Bohu.

XX

Několik důtklivých slov srdce Mistrova

Synu, rád bych, aby ses přede mnou zpytoval, netoliko proti kterým hříchům

a bludům jsi mluvil, ale také kolika hříchům jsi zabránil svou obratností a mou milostí.

Rád bych, abys spočítal, kolikrát jsi mohl pomoci dobrým, a nepomohls, a kolikrát jsi zas mohl něco dobrého učiniti těm, kteří mne nejvíce urazili, a přece jsi to opominul.

Rád bych, abys uvážil, kolika užitečných prací ses chopil, abys mně sloužil, a při kolika příležitostech ses mužně přemohl, aby ses mně zalíbil.

Rád bych, abys zkoumal, kolikanásobně jsi byl na závalu obrácení bezbožných a kolikerým způsobem jsi rušil činnost mé vrchnosti církevní.

Rád bych, abys mi řekl, proč se chlubíš odvahou, nedovedeš-li býti rozvážený, a proč myslíš, že zmůžeš mnoho, neumíš-li úmyslů uváděti ve skutek?

Rád bych, abys pozoroval, je-li tvé chování v chrámě světské či uctivé a je-li tvůj život ve světě pohanský či křesťanský.

Rád bych, abys mi někdy vyložil, jaké ovoce vydala dosud tvá víra a zbožnost

a pokud je ti v tom na překážku mnoho pobožností a málo sebezáporu?

Rád bych slyšel z tvých vlastních úst, kolik lidí jsi mně získal svými slovy a skutky a kolik jsi napravil svým chováním a dokonalým plněním povinností.

Zaslouží-li si bezbožní a hříšníci méně pokárání než ty, ať v životě soukromém nebo veřejném, ať uvnitř nebo vně, nepokládej se za katolíka upřímného, horlivého a činného, nýbrž za člověka hříšného a nedokonalého, jenž ostouzí dobré jméno mé svaté věci.

Kolik je povolanych k odměně! Ale jak málo lidí si jí hledí zasloužit!

A pověz mi, synu, co jsem ti zlého učinil, že se mnou jednáš někdy tak špatně?

XXI

Boj proti klamu a bludu

Synu, špatné zásady a těžké bludy plodí snadno důsledky neméně osudné.

Nebáti se důsledků a libovati si v zásadách, jsou-li zlé nebo převrácené, dovedou jenom blázni.

Zastávají se zloby v zásadách a bojuvati proti jejich přirozeným důsledkům, může jenom ten, kdo chce býti tyranem, a ne obětí.

Drobné bludy, šíří-li se svobodně, brzy vzrostou ve velké.

Nechat bludy bujetí a chtít pravou svobodu - znamená úmyslně klamati sebe nebo druhé.

Kdo slouží tyranovi, bude první, jenž ucítí veškeru tvrdost jeho rukou.

Kdo jí špatné pokrmy, zkazí si zdraví.

Kdo nerozezná bludu od pravdy, dostane odměnou za své práce falešný peníz.

Synu, nedej se oklamati vnějším zdáním ani svěsti pěknými slovy.

Ze začátku hledí blud býti s pravdou zadobře; potom ji pronásleduje jako zlobu; a když lež zvítězí, trýzní pravdu jako nepřítelkyni.

Lépe uměti málo, a nebýti otrokem bludu, než věděti mnoho, a každým krokem blouditi.

Kdo má velmi dobré zásady, neupadne do velkých bludů.

Kde není jasného myšlení, tam se uznají za pravdu i veliké lži.

Kdo chce oklamati, hromadí sliby na sliby; kdo chce svést, nadmíru vychvaluje.

Nechceš-li upadnouti do osudných bludů, žádej o radu lidi nejlepší.

Chceš-li dojít k pravdě, uč se usilovně; chceš-li jí hájiti, rad se s mnohými.

Nedej se oslniti zářivým leskem a neměň svých zásad pro liché novoty.

Falešný pokrok chodívá ruku v ruce s nejhorším úpadkem.

Čím je zloba civilisovanější, tím je prohnanější a lstivější.

Děje-li se pokrok pouze ve věcech zhola vnějších, znenáhla se ztratí statky časné i věčné.

Synu, chceš-li mnoho věděti, nezapomeň si osvojiti ty věci, které jsou pro tebe důležité.

Učiň se schopným činiti dobře a získáš mnoho dobrého.

Napřed si osvoj veliké ctnosti, a potom můžeš uváděti své záměry ve skutek.

Několik pokynů pro styk s lidmi

Synu, mnoho je těch, kteří chtějí, abych je miloval, ale málo těch, kteří se věnují mé službě.

Mnoho je těch, kteří by rádi ode mne milosti, ale málo těch, kteří mi přinášejí oběti.

Mnoho je těch, kteří mne uctívají, pobádá-li je k tomu svět; ale málo těch, kteří se mne ujímají, když mnou lidé pohrdají.

Mnozí by měli rádi podíl na mé slávě, ale málokdo se cvičí v mých ctnostech.

Kolik jich chce býti pokládáno za lidi čestné, ale nebe jimi pohrdá!

Kolik jich vyhledává pocty světské, a ctnost se jim vysmívá!

Kolik je těch, kteří hledají slávy u lidí, a jsou katy ubohých!

Kolik jich chce žíti bez myšlenky na nebe, a smrt je jim v patách!

Kolik a kolik se jich vydává za vůdce lidu - a krácejí cestou neřesti!

Chceš-li pracovati pro blaho lidí, je

třeba, abys měl oči na svém místě a abys dovedl vniknouti do hlubin srdcí lidských.

Je-li člověk o samotě, vychází najevo, co se skrývá v jeho nitru.

Naskytnou-li se mu příležitosti, ukáží se jeho náklonnosti.

Když se oddává svým rozkoším, tehdy se objeví jeho neřesti.

Když myslí, že není pozorován, tehdy vyhledává to, co ho vábí.

Když mluví u veliké zlosti, pak prozradí, po čem touží.

Nespoléhej na klamné zdání ani na mnoho nabídek.

Nikým nepohrdej pro jeho chyby a nedokonalosti.

Vidíš-li hříchy, hledej proti nim lék nejúčinnější.

Podaří-li se lékaři nemoc objeviti, pak nabývá dobré mysli; a čím lépe dovede plniti svou povinnost, tím více miluje nemocného, třebas nemoc vznikla jeho vinou. Všecko jeho záští se obrací proti nemoci; chápe se nožíku, ale neubližuje nemocnému.

Vlastnosti pravé horlivosti

Synu, v městě pýchy bylo pácháno mnoho velkých křivd proti bližnímu.

Tři horliví mužové chtěli zabrániti tak velikému zlu.

První z nich, velmi prudký, šel a začal tím, že nejnespravedlivějšího a nej-mocnějšího z pyšných nazval hříšníkem.

Ale hříšník se rozvzteklil a stal se ještě nespravedlivějším a pyšnějším.

Pak vystoupil druhý, velmi pokorný a tichý; dal se do řeči s pyšnými, ale utekl od nich jako od lidí zavržených a nenapravitelných.

A pyšní, pozorující jeho zděšení, vysmáli se mu a zůstali ve svých hříších před tváří Boha i lidí.

A tu řekl nejučenější z té trojice: To je něco pro mne. I šel k pyšným a měl k nim učenou a výmluvnou řeč, kteréž nerozuměli.

I vzrůstala ješitnost a domýšlivost pyšných. A tu zase jeden z nich vypíná-vou řečí také stavěl na odiv svou vědu.

A mnozí nevědomci mu tleskali a mysli, že hodně hřešiti je něco vzácného.

Ale jiný muž, soucitný a ctnostný, jenž kdysi také býval velmi pyšný, soudě správně, že pýcha je nejhroznější zlo, jež může bratra stihnouti, modlil se k Bohu srdcem pokorným za lidi pyšné.

Dávaje jim příklad ctnosti a konaje jim užitečné služby, zabránil mnohé škodě a byl v městě pokládán za výborného člověka a vzorného občana.

A znenáhla si získával srdce pyšných a zároveň s velikou jemností a rozvážností je poučoval a obracel.

I stávalo se napřed často, že pyšní, aby neurazili přítele tak vzácného, nepáchali už tolik zlého, a později, jsouce už v lepším duševním stavu, uznávali krásu ctnosti, oprávněnost a spravedlnost Božích přikázání, pravdivost učení církevního a nakonec uznali za věc čestnou a prospěšnou, vzdáti se hlasu milosti, i vzdali se skutečně.

I zahrnovali jej všeobecnou přízní a úctou za jeho služby a pozornosti i vši-

chni jej měli za muže opravdu křesťanského.

A věru, pravím ti, od té doby se páčalo méně hříchů.

A ani nejsmělejší z bezbožných se tolik neopovažovali rouhati Bohu, jako dříve.

Ale jiní služebníci Hospodářovi z téhož města veřejně ho tupili, že se některý pyšný ještě neobrátil úplně, neb obrátil-li se, že nezačal hned podávati hrdinské důkazy pokory.

I říkali si: Pojdme a vyčtěme mu do očí jeho dávnou zlobu, aby nikoho nesváděl.

A tak činívali často, nechápajíce se k nápravě ubohých hříšníků jiných prostředků.

A tak chtějíce odvrátiti nebezpečnoství klamu a bludu, sami upadali v mnoho bludů.

A hledíce na pokoru pokorných, nechávali pyšné v jejich zlobě.

A věru, pravím ti, větší věc je obrátiti stoletého hříšníka než zachovati v dobrotě sto maličkých.

A více posloužil Pravdě, kdo obrátil jediného člověka zlého, než ten, kdo jen usvědčil ze lži sto učitelů bludu.

A podobně, sluší-li sebe i jiné varovati nebezpečnosti úskočných lhářů, rovněž je velmi prospěšné, také pro samy maličké a pokorné, obracet hříšníky mocné a vlivné.

Věru, věru, pravím ti, že oni sluhové málo prozíraví a rozvážní svou jednostrannou útočností nedovedli zabrániti zlému, jehož se obávali od případů nepřímného obrácení a od prohnanosti zvrhlých svůdců.

A nikdy neobrátili ani jednoho pyšného.

Ani dobrých neučinili pokornějšími.

Neboť proti zlobě pýchy třeba postaviti ctnost opravdové pokory.

A proti zášti třeba postavit oběti a něžné city lásky zcela božské.

A proti prohnanosti rozvážnost.

A se lví odvahou k boji, když ho třeba, je velmi záhodno spojití vábivou sladkostí medovou.

Synu, vzácnost díla neměří se množstvím slov a rozsahem práce, nýbrž ve-

likostí lásky, jež dovede působiti s upřímnou pokorou.

XXIV

Dokážeš něco, vyjdeš-li sám ze sebe

Chceš-li učiniti něco užitečného pro mne, hled' vyjítí sám ze sebe.

Já jsem vyšel od Otce svého, abych vykoupil otroky. Vyšel jsem z lůna Matčína, abych dobře činil bratřím. Vyšel jsem z Nazareta, abych poučoval své učedníky. Vyšel jsem z Jerusalema, abych umřel za své nepřátele.

Odpoutáš-li se od sebelásky, odhalím ti široké obzory.

Málo pochopíš, budeš-li stále mysliti sám na sebe.

Málo pořídíš, nevěnuješ-li pozornosti úspěchům a snahám lidí bezbožných.

Málo dokážeš, nedovedeš-li milovati obětavost.

Čekáš-li, až tě budou hledati, uplyne mnoho času, než najdeš řádného pomocníka a dobrého přítele.

Důležité opakování

Synu, neumíš-li přemáhati sám sebe, jak zvítězíš nad smrtí?

Nemáš-li síly uvnitř, co dokážeš na venek?

Nemáš-li hlubokého přesvědčení, co zmohou tvé důvody?

Neumíš-li mlčeti, jak dovedeš dobře mluvit?

Nemáš-li podnikavosti, kdo půjde za tebou?

Nejsi-li opravdový charakter, co zmůže tvá vůle?

Ode dneška pracuj o své zdokonalení: zkoumej se, hled' se poznati a ukázniti, učiň se velmi účelivým ve věcech lidských a úplným pánem svých hnutí.

Člověk, jenž sebe opravdově nezná, bude při práci leda vaditi.

Člověk, jenž se neumí držeti na uzdě, uškodí dobrým více než sebe horší z nejhorších nepřátel.

Jestliže to, co chceš povědět neb pod-

niknouti, je na škodu principu autority.
bude ti lépe nic nečiniti a neříkati.

XXVI

Píseň odvahy následovati božského Mistra

Dnes tě, synu, naučím vítězné písni
naděje, zaznívající z nářků a vzdechů,
vnuknuté Pravdou a těšící ve vyhnan-
ství ty, kteří žijí pro nebe.

Radujte se srdečně, nuzní; neboť Ten,
jenž byl tak chudý mezi lidmi, Bůh a člo-
věk, Spása, Život věčný, věčné bohat-
ství chudých, Ježíš Kristus, je váš Bůh.

Radujte se srdečně, pokorní; neboť
Ten, jenž byl tak tichý srdcem, Bůh a
člověk, Spása, Život věčný, věčné bo-
hatství chudých, Ježíš Kristus, je váš
Bůh.

Radujte se srdečně, nemocní; neboť
Ten, jenž snášel tolik bolestí, Bůh a člo-
věk, Spása, Život věčný, věčné bohat-
ství chudých, Ježíš Kristus, je váš Bůh.

Radujte se srdečně, unavení; neboť

Ten, jenž pracoval po celý život, Bůh a člověk, Spása, Život věčný, bohatství chudých, Ježíš Kristus, je váš Bůh.

Radujte se srdečně, sklíčení; neboť Ten, jenž vypil kalich trpkosti, Bůh a člověk, Spása, Život věčný, věčné bohatství chudých, Ježíš Kristus, je váš Bůh.

Radujte se srdečně, pomlouvání; neboť Ten, jenž byl obžalován z tolika zločinů, Bůh a člověk, Spása, Život věčný, věčné bohatství chudých, Ježíš Kristus, je váš Bůh.

Radujte se srdečně, opovrhování; neboť Ten, jenž byl pokládán za nejnižšího, Bůh a člověk, Spása, Život věčný, věčné bohatství chudých, Ježíš Kristus, je váš Bůh.

Radujte se srdečně, pokoření; neboť Ten, před nímž byla dána přednost Barabášovi, Bůh a člověk, Spása, Život věčný, věčné bohatství chudých, Ježíš Kristus, je váš Bůh.

Radujte se srdečně, pronásledování; neboť Ten, jenž byl ode všech tak trýz-

něh, Bůh a člověk, Spása, Život věčný, věčné bohatství chudých, Ježíš Kristus, je váš Bůh.

Radujte se srdečně, bezbranní; neboť Ten, jenž zemřel na kříži opuštěn, Bůh a člověk, Spása, Život věčný, věčné bohatství chudých, Ježíš Kristus, je váš Bůh.

Radujte se srdečně, lidé prostí, milujete-li víru, jste-li v milosti; neboť vaše je království nebeské skrze Ježíše Krista, Boha člověka, Spásu, Život věčný, věčné bohatství chudých.

Radujte se neustále ve svém Bohu, jásejte v nitru, milujete-li čistotu, chodíte-li v pravdě, nezaslepuje-li vás marnivost, nesvádí-li vás pokušení, nezmítá-li vámi vašeň; neboť, jste-li věrní v dobrem, vaše je království nebeské.

Modlete se, pracujte, služte Bohu, stále jsouce poddáni Boží Prozřetelnosti; žijte, všichni jsouce spojeni láskou a vždy sbratření v svaté katolické a pravé církvi, a radujte se v nitru bez ustání, protože Bůh, Ježíš Kristus, je věčně Spravedlivý, je věčně Dobrý, je Útěcha

trpících a doufajících a věčná Odměna
všech maličkých a mírumilovných.

Jemu buď sláva a čest s Otcem a Duchem svatým, jedinému pravému Bohu
v třech různých osobách, na věky vě-
kův. Amen.

KNIHA DRUHÁ

Fac bonum

Čiň dobré

Žalm 33, 15

I

Člověkem užitečným se staneš velkou láskou

SYNU, lni vroucně k víře, protože bez víry není možná, abys důvěřoval ve mne jak náleží a bezpečně.

Ale důvěřuj též pevně v moc, kterou má láska, jež dovede všechno činiti velmi věrně a všechno obnoviti.

Zjevily se světu zázraky víry, a světu zazářilo světlo.

Ve věky pozdější ukázaly se divy naděje, a věky se zcivilisovaly.

Dnes a zítra zabrání mnohému zlému a spasí společnost námahy a oběti lásky.

Spoléhej silně na lásku, jež se zakládá na naději a na víře, a pravím ti, že spatříš divy.

Láska má velký rozsah; láska má velkou hloubku.

Láska se vznáší velmi vysoko; láska se sklání velmi hluboko.

Láska je velmi silná; láska je velmi sladká.

Láska osvěcuje; láska uhaduje.

Láska mnoho mlčí; láska mluví velmi hlasitě.

Láska chrání dobro; láska se obětuje.

Láska stále pracuje; láska stále trpí.

Láska činí divy; láska dusí bludy a ničí neřesti.

Máš-li velkou víru, přeneseš hory; máš-li velkou lásku, získáš lidi.

Láska je něco tak velikého, že se s ní potkáš jen v mé církvi.

Nemá bohatství — a přece vládne poklady; bez učenosti — velmi mnoho ví; bez vychytralosti — je rozvážná; nekla-me — a přece dobývá srdcí; nepůsobí škody — a nabývá vlády. A sloužíc všem — je svobodná.

Kdo má velkou lásku, má v sobě podobnost a trůn věčné Trojice.

Kdo má velkou lásku, má jistě podíl na mém božství.

Kdo plane láskou, třebaš byl sebe

nižší a nepatrnější, je svým vlastním králem i před lidmi.

Řekl jsem vám: Jste bohové — jestliže skutečně, s velkou opravdovostí milujete.

Dvě jest příkazů lásky: Milovati budeš Boha a Pána svého nade všechno ze všech sil, a milovati budeš bližního jako miluješ sebe samého, máš-li pravou lásku.

Máš tedy milovati Boha nade všechno, dáváje Bohu svému přednost přede vším.

Máš milovati Boha a Pána svého všemi mohutnostmi, všemi vědomostmi, celým vzděláním, celým majetkem, veškerým vlivem, všemi přednostmi, všemi podniky.

Máš milovati Boha svého více než všechny své úmysly, cesty, záměry, přátele, stoupence, rozkoše, útěchy.

Máš milovati Boha svého ve všech svých obavách a únavách, touhách a nadějích, radostech a žalostech, pracích i v oddechu, povinnostech a poctách, chválách i chvalitebných potupách.

Máš milovati Boha svého na počátku, uprostřed i na konci, aby ses z Něho radoval bez konce, na věky.

Kdo miluje Boha svého, velebí ho; kdo velebí Boha svého, povyšuje sám sebe; a kdo se v Bohu povyšuje, bude oslaven na věky, bez konce.

Z lásky se rodí svatost spravedlivosti, opatrnosti, síly, střídmosti.

Z lásky se rodí pokoj, mír, požívání blaženosti.

Máš-li lásku a činí-li tě apoštolem, budeš míti poklad nad poklady, vědomosti nad vědomosti, rozkoš nad rozkoš a budeš se skvíti jako zářivé slunce.

Pravý pokrok, nejvyšší vzlet, nejmohtnější síla, nejčistší a největší dokonalost nemohou dojíti vyšší hodnosti, vyšších statků, než upevní-li v jednotlivci i ve společnosti vládu a zákony lásky.

Láska, toť zřídlo, vzpružina, vrchol života, živý odpočinek a věčné požívání blaženosti.

Bez lásky není pokroku, bez lásky není velikosti, bez lásky není panství, bez

lásky není moci, bez lásky není říše; ani život nemá života, nežije-li láskou.

Láska je síla slabých, uzdravení nemocných, potěcha ztrápených, pomoc v nouzi, náprava zatvrzelosti, trest zloby, sjednocení v opravdovém bratrství.

Kdo pohrdá věrou, zhyne na věky; kdo pohrdá láskou, bude trpěti na věky a nebude moci milovati.

Ó lásko, živote milování, živote blažené věčnosti! Jaké štěstí pro člověka, umí-li tě nalézt ve mně!

Ó synu, jaké štěstí pro tebe, chápeš-li tyto věci! Ale hledáš-li důkazy těchto pravd, konej dobré skutky.

II

O štěstí a bezpečnosti cesty Páně

Blaze těm, kdo věří, neboť zachovávají-li má přikázání, uvidí má přislíbení splněna na sobě samých.

Blaze těm, kdo doufají; neboť žijí-li podle víry, budou k mé slávě přičtení mezi křesťany statečné.

Blaze těm, kdo milují; neboť plní-li své povinnosti, dojdou štěstí pravých věřících.

Blaze bohatým; neboť pohrdají-li svými statky, získají poklady, připravené těm, kteří jsou chudí duchem.

Blaze učeným; neboť pěstují-li opravdově ctnosti, dostane se jim odměny pokorných.

Blaze mocným; neboť pomáhají-li pro mne slabému, dostane se jim života věčného.

Blaze vládnoucím; neboť ukazují-li svými činy svatost mých přikázání, dostane se jim království věčného.

Blaze těm, kteří poslouchají mé církve; neboť vyznají-li mne před světem, já budu věčně jejich údělem v nebi.

Nikdo nevejde do mé slávy, neoslavuje-li mého Jména.

Jest jen jedna víra, jeden křest, jedna církev, jeden Spasitel, jedno nebe, jeden Bůh věčný.

Já jsem svatost spravedlnosti; já jsem svatost pravdy.

Kdo kráčí za mnou, tomu se protiví lež; kdo miluje mou Dobrotu, tomu se protiví nepravost.

III

Pohnutky k odvaze a horlivosti

Synu, kdo se příliš ohlíží na sebe a málo myslí na mne, nedojde daleko.

Čím více opustíš sebe, tím jistěji najdeš mne; a čím více budeš hledati sebe, tím menšího údělu dostane se ti u mne.

Chceš-li požívatí mých sladkých útěch a věděti, jak příjemné jest, býti celou duší oddán ctnostem, věnuj se životu ctnostnému a skutkům horlivosti.

Kdo zakouší rozkoší duchovních, ten pohrdá zábavami a radovánkami světskými.

Kdybys věděl, jak je sladké činiti dobře a jak je ti užitečné ukazovati jiným cestu do nebe, jinak by ses chápal práce.

Cos učinil dobrého, neprokázal-lis nikomu dobrodiní?

Jaká rozkoš ti zbyla z honby za rozkošemi?

Ještě nechápeš? A přece si myslíš, že tolik na světě víš!

Hledej dobra a najdeš dokonalost.

Hledej prospěchu bližních a najdeš duševní klid.

Pracuj pro mou oslavu, a skutky tvoje budou se skvíti jako slunce o polednách.

Ó, jak málo lidí užívá té hojnosti prostředků, jež jsem jim dal do rukou!

Ó, jak málo jich vzdělává mou vinici do únavy!

Povolal jsem tě z nicoty, abys mi věnoval ovoce své práce.

Uslyšel-lis můj hlas, neskrývej a nevymlouvej se.

Vím, seč jsi; nechci po tobě více než zmůžeš.

Komu dáno mnoho, po tom se bude žádati dvakrát tolik.

Mnozí říkají: »Co zmohu já?« A pošetile odpovídají: »Nic.«

Pomysli na zlé, jež jsi učinil, a poznáš, co činiti dobrého.

Pomysli, kolik jsi měl síly hřešiti, a porozumíš, co mou dobrotivostí zmůžeš.

Nežádám po tobě více, než zmůžeš s mou milostí.

Nemluv mi o slabosti; jsemť Všemohoucí.

Co pomůže naříkati: »Má slabost je nadmíru veliká,« vzrůstá-li tím tvá lenivost?

Ó, jak chytrá je nezřízená sebeláska! Chceš-li sebelásku zdolati, miluj velmi svatě a oddej se konání dobra.

IV

Jak sloužiti užitečně svaté věci

Věz synu, že po péči o svou věčnou spásu nemůžeš mně učiniti nic milejšího, než pracovati pro mou svatou věc.

Ale nemyšl se a nemysli, že činíš mnoho k mé oslavě a k rozšíření mého spasného vlivu, vykonáš-li nějaký dobrý skutek nebo máš-li na modlitbách velkou citovou útěchu.

Kolik je v nebi příbytků, tolik je na světě povinností.

Těm, kteří mi mají obětovati zvlášt-

ním způsobem kadidlo vroucích a pokorných modliteb, ukáži spolehlivým znamením svou vůli a povolání k činnosti ve prospěch celého světa.

Ale po jiných zase žádám, aby, nezanedbávající modlitby a oběti, věnovali se raději životu činnému a slavili mne svými skutky vnějšími.

Ale, žel, někteří z malodušnosti a z ohledů sobeckých nechtějí sloužiti slávě Boží v oboru činnosti sociální.

Dokud budete slepí, synové světla, dokud budete kořistí pekla vítězícího?

Jsem-li Král králův a Pán vládců; proč mi nevzdáváte povinného holdu za vše, čím vládnete?

Věrní moji synové v prvních dobách církve to všechno plnili, a dnes křesťané na to všechno úplně zapomínají.

Nemysli si, že mi prokazuješ velkou službu, neplníš-li svých povinností lépe nežli bezbožní.

Po tom poznají lidé, že jste moji věrní učedníci, vyznamenáte-li se v zachovávání spravedlivých zákonů.

Vyhýbáš-li se vysokým úřadům z pokory, snaž se jich zasloužiti svědomitou prací.

Jestliže zloba nabude moci, způsobí více škody nežli mor.

Nepřestávej pracovati pro mou svatou věc z obavy před pochvalou.

Měj čistý úmysl, neboť máš v srdci dosti pokleslosti a zmatku.

Nevyhýbej se činnosti veřejné ze strachu před bojem a potupou, neboť moje Spravedlnost bude ti slávou a obranou.

Jak pak chceš, aby mne celý svět velebil a uznával, ponecháváš-li vítězství bezbožným?

Čím vyššího a užitečnějšího důstojství spravedlivě dostoupíš, tím více příkladů spravedlnosti a pokory budeš moci dávat.

Nehleď při svých tužbách na sebe, a nebudeš zapomínat sloužiti mně svými povinnostmi.

Čím více a ochotněji se obětuješ za všecky, tím více budou mne velebiti před národem oběti tvé vzácné šlechetnosti.

Kterých vynikajících vlastností třeba katolíku činnému

Synu, mnoho se musíš učit a mnoho ještě cvičit, chceš-li býti hodně prospěšný.

Snaž se, abys vytrvale užíval takových poctivých prostředků, jež v daných případech a okolnostech lépe vedou k dobrému konci. To, synu, buď tvá hlavní starost, chceš-li za krátký čas vykonati mnoho.

Hleď také užítí největší měrou svých sil, schopností a prostředků, aby ses ze všeho toho dopracoval výsledků co možná nejlepších. Tomu, synu, věnuj péči usilovnou a vytrvalou, chceš-li býti velmi užitečný.

Rovněž při každém činu užívej svých sil co nejlaskavěji a nejdůsledněji, co nejochotněji a nejspolehlivěji, co nejšetrněji a nejúplněji. To budiž, synu, tvá největší dovednost, chceš-li býti velmi praktický.

V každém druhu činnosti předně přihlížej k tomu, co lze provést nejsnáze, co je nejprůměřenější tvé povaze, tvým vlastnostem a schopnostem a co je spojeno nejméně s nebezpečenstvím a se zhoubnými následky. Učiníš-li tak, synu, podáš důkaz velké a užitečné opatrnosti.

Šynu, rozhodl-li ses reformovati, nezačínej neuváživ, není-li třeba, abys reformoval sám sebe.

Máš-li bořiti nebo stavěti, nezačínej s velikým hlukem.

Chceš-li vykonati velké věci, provést mnoho podniků nebo máš-li s prací naspěch, nedbej pranic malicherných osobních zájmů.

Chceš-li někoho získati, velmi si všímej i nepatrných maličkostí.

Synu, velká musí býti tvá prozíravost a soudnost, abys věděl, kdy na tomto světě je užitečné pracovati a kdy se zdržeti činnosti.

Ale především, synu, sluší, abys věnoval péči sobě samému, aby ses stal velmi užitečným nástrojem mé milosti, mužem opravdu svatým, hluboce křes-

fanským a katolickým, skutečně apoštolským a svaté Stolicí oddaným.

To má býti, synu, tvá největší moudrost, chápeš-li, co moudrost znamená.

Ó, jak vznešené mají býti tvé myšlenky a jak horoucí tvé tužby, abys byl katolíkem opravdu znamenitým!

A co všechno máš ještě provést ve vlastním nitru, abys byl skutečně užitečný a užitečně plodný!

Chceš-li býti řádným křesťanem, musíš býti velmi upřímný, velmi pokorný a míti převelikou lásku.

Spoj se se mnou a budeme velcí přátelé!

Chceš-li býti pořádným katolíkem, musíš býti velmi uvědomělým a velmi praktickým křesťanem a ve všem všudy býti ve shodě se svatostí mé církve a s pravým, živým hlásáním Pravdy.

Působ s mou milostí a učiním tě velmi plodným.

Chceš-li býti velkým apoštolem, přines mi opravdu v oběť své malicherné, osobní, pozemské zájmy, pokud ti pře-

kážejí mnoho pracovati a trpěti pro slávu a prospěch mé svaté věci.

Synu můj, čím úplněji se mi obětuješ, tím více se mnou vykonáš.

A nakonec, synu, chceš-li náležitě k mému Náměstkovi, podrob své názory a záliby jeho úsudkům a tužbám a nedávej se ovládati ani sváděti ničímí osobními vlivy.

Tehda budeš úplně můj, až tě budu moci odevzdati svému Náměstkovi jako nástroj užitečný k jeho službě.

Mnoho najdeš v mých slovech a mnoho pochopíš, budeš-li o nich uvažovati srdcem pokorným.

Nebudeš-li mně odporovati uvnitř a nezapleteš-li se v překážky vnější, učiním tě vzorným katolíkem, věnujícím se spasné činnosti a podnikům nejužitečnějším.

Jak účinné jsou příklady Mistrovy

Slova má jsou veliký dar s nebes; naslouchej jim a porozumíš mnohým pravdám.

Vychovávej lid v ctnosti a v pravdě, a spasíš společnost.

Kde je více bídy než lásky, tam vybuchne pekelné záští.

Pracuj pro lid, hledej lék pro jeho potřeby, a uzná tvé pravdy i ctnosti.

Já jsem dal svobodu otrokům; já jsem vrátil ženě její velikost; já jsem nemluvňatům dal život; já jsem povýšil chudobu.

Celé mé učení je ve prospěch maličkých a všecku svou slávu slibuji pokorným.

Proto mě budou maličtí milovati a velcí se mi budou klaněti.

Pamatoval jsem na všechny a na každého zvlášť, a všechny jsem sloučil v jedno tělo.

Rozšířil jsem lidskost a bratrství mezi

židy i pohany, mezi vzdělanými i barbary.

Založil jsem velikou rodinu, aby všichni žili spolu jako synové mého Otce.

Rozeslal jsem apoštoly po celém světě, aby rozsévali símě Boží a aby se v mých učednících urodil užitek stonásobný.

Chci, aby každý člověk měl účast na mé velikosti a aby všichni byli tak bohati skrze milost, jako jsem já bohat od přirozenosti.

Já jsem se stal nejmenším ze všech a nejnižším z lidu, aby nikdo nezůstal v opovržení.

Přišel jsem, abych vzdal slávu Otci svému, a proto jsem se učinil nevolníkem lidí a sloužil jsem všem.

Začal jsem příkladem, abych poučil všechny, i své učedníky, i učitele jejich.

Nezanedbával jsem lidi vznešené a miloval jsem nízké; tázal jsem se učených a poučoval jsem lidi prosté.

Se zálibou jsem otvíral ústa a zasedal mezi maličkými.

Užil-li jsem slov tvrdých, byla namířena proti nepravým ctnostem a proti těm, kteří zneužívali mých darů.

Ty, kteří učili bludům, usvědčoval jsem jejich vlastními důvody.

Běda vám, kteří znáte pravdu! Běda vám, kteří můžete činiti dobře! Běda vám, kteří máte vliv! Ze všeho toho po vás požádám přísný počet!

VII

Jak se skvíti pokorou a pravdou

Synové světla konají své skutky zřejmě, aby vydali svědectví světlu.

Jsou-li skutky tvé dobré, oslavuj jimi Boha a osvěcuj ty, kteří krácejí ve tmách nebo trvají dosud ve stínu smrti.

Co ti bylo dáno, dáno ti k blahu mnohých; nezhášej tedy světla svých skutků.

Nechtěj se skvíti pro slávu vlastní, nýbrž pro slávu Toho, jenž osvěcuje pokorné.

Čím více bude v tobě zářiti opravdo-

vá pokora, tím větší bude skvělost tvých skutků.

Skvěješ-li se vědomostmi, ale neskvějí-li se tvé vědomosti věrou tvou, možná sem tam někoho osvítiš, ale ty sám jistě zůstaneš v temnotách.

Věru, pravím ti, lépe by bylo pyšným nevědět zhora nic, než vědět to, co vědí na škodu víry lidí prostinkých a na věčnou zkázu sebe samých.

Moudrost lidí marnivých více oslňuje nežli osvěcuje.

Vědomosti, získané pyšnými, více škodí pokroku než nevědomosti lidí prostých.

Nač jsou vědomosti, nepomáhají-li víře?

Nikdo pokorný neupadl ve zkázu, ale mnoho je učených, kteří pobloudili.

Než jestliže máš i vědomosti i víru, přece jsi v nebezpečí: nebo požádám po tobě přísný počet ze všeho dobrého, co ti bylo dáno.

Ten, jenž chtěl svou hřivnu zakopati, byl za to pokárán.

Šiř pravdu a vědomosti své podle

stavu svého, a jméno tvé bude zářiti na nebi.

Hlásají-li mou slávu nebesa, čím více ji má hlásati tvůj rozum!

Není člověka tak nevědomého, aby nemohl poučovati, uváděje ve skutek rady věčné Pravdy.

Mnohdy více zmůže slůvko pokorného, než všecka výmluvnost domýšlivého řečníka.

Avšak víš-li, že je ti dána hřivna řečnická, neopomiň ji věnovati mé službě.

Stvořil jsem tě k své slávě: Já jsem tvůj Pán.

A chci-li použiti svých darů — nezapomínej na to! — prokazuji tím tobě ne-smírné dobrodiní.

VIII

Jaké opatrnosti třeba, aby člověk užitečně pracoval

Synu, nejlepší prostředek proti maření času je míti bystrou soudnost.

Čím více budou věděti třídy nižší, tím

větší úděl budou míti na osudech národů.

Čím více se věnuješ lidem chudým a prostým, tím více posloužíš blahu národů.

Nestůj pořád na témž místě, sice nikam nedojdeš.

Může-li vývoj událostí přinést mnoho užitku nebo mnoho škody, nesmí se nechávat v moci nepřátel.

Někteří lidé nevidí než to, co mají před sebou; jiní zase nepřestávají mysliti na to, co je za nimi.

Skličují-li tě příliš poměry přítomné, jak zabrániš velkým nehodám budoucím?

Nač mysliti dnem i nocí na minulost, nemůžeš-li jí napravit?

Nač velebiti časy minulé, nemáš-li z toho nic než ustavičné nářky?

Vynakládáš-li všecky síly na boj proti nějaké osobě, kdy se chopíš dobrých skutků?

Nedovedeš-li nic začít, dokud se všichni nepodrobí tvému mínění, místo velkých činů sklidiš leda mnoho sporů.

Kdyby byli všichni spravedliví a dokonalí, jak by sis získal ovoce trpělivosti?

Nechlub se statečností a spravedlností; stačí je opravdu mít.

Dovedeš-li snášeti veliké nedokonalosti, budeš je také moci snáze vyléčiti.

Máš-li ideály velmi vznešené, začni bojem proti svým chybám.

Můžeš-li způsobiti mnoho dobrého, nestřílej ze své zbraně po komárech.

Narážíš-li ve svých věcech stále na obtíže, zkoumej velmi bedlivě své myšlenky.

Neumíš-li překonati ani nějaké nechuti, nemysli si, že jsi velký, neboť tvé srdce je velmi těsné.

Slyš, synu: více pořídíš, slouže a podřizuje se jiným, než chtě býti nade všechny.

Tehdy tě budou mít za muže opravdu velkého, dovedeš-li se usilovně přemáhati.

Vyslechneš-li má naučení a uvedeš-li je ve skutek, pochopíš hluboké pravdy o určení národů.

Mnozí jsou nástroji neužitečnými, protože se zamotali do sítí, které si sami upletli.

Zvedni oči; patř na věci veliké; povznes touhu svou k cílům nejvznešenějším; ale pouštěj se jenom do těch věcí, které jsou prospěšné a možné.

Nebudeš-li si sám dělati nepřátel a začínati boje předem prohrané, najdeš mnoho přátel.

IX

Ke zdaru podniků třeba velké odvahy

Synu, čím jsou časy horší, tím větší má býti tvá odvaha.

Důvěřuješ-li ve mne, nebudeš míti lichých obav o zdar svých podniků.

S kým je Bůh, jak usilovně má ten člověk pracovati!

Vypuď tedy z duše obavy a strachy; líhnouť se z tvé zbabělosti a z rejdu zlého ducha.

Jestliže tvoji protivníci nezvítězili, proč jim chceš zjednatí vítězství svou bázlívoostí?

Horlíví křesťan pracuje nejvíce tehdy, kdy je práce jeho nejpotřebnější a nejchvalítebnější.

Působíš-li s mou milostí, co jen můžeš, už jsi zvítězil; mám pro tebe v rukou vítězný věnec.

Mně netřeba, abys nad nepřáteli mými zvítězil; ale tobě třeba číniti, seč jsi.

Třeba jsi nedobyl nad bezbožníkem vítězství zřejmého a pomíjejícího, už to je vítězství, vedeš-li si jako statečný vojín.

Ó, ještě nechápeš mnohých věcí a srdce tvé je nadmíru těsné!

Zvítěziti — toť vyhověti mým pokynům.

Zvítěziti — toť pracovati ze všech sil pro mou slávu.

Zvítěziti — toť umět překonati vlastní malátnost.

Zvítěziti — toť nenechávati práce pro namlouvání zlého ducha.

Zvítěziti — toť čekati vítězství od mé všmohoucnosti, jestliže jsme učinili, co bylo na nás.

X

Sursum corda!

Synu, věc, pro niž máš po mém přání pracovati, není nízká ani malicherná, nýbrž velmi vznešená a ušlechtilá.

Nesmíš se tedy dívati dolů, nýbrž stále vzhůru; nesmíš očekávati zdaru od prostředků zlých, ať zdánlivě sebe účinnějších, ani od pouhých sil lidských, byť byly sebe větší!

Ve mně je síla nade všecku sílu, ve mně je účinnivost nade všechnu účinnivost.

Každé tělo opovážlivé bude trpěti, každá zloba bude zničena, každý výsměch ztuhne a každý hněv vzplane na vlastní škodu.

Vítězství dobytá proti mně jsou předchůdci a hlasateli mého vítězství nekončného.

Zvítězím nad zlobou, zvítězím nad ne-
spravedlností, zvítězím nad bludem, zví-
tězím nad vášní a neřestí.

Všecko se mi poddá na věky a bude
neustále hlásati mou svatost, moudrost,
moc, dobrotu a nekonečnou lásku.

Jako hlásají vzpurní andělé sílu a přís-
nost mé spravedlnosti, tak také lidé pyš-
ní volky nevolky budou hlásati mou ne-
smírnou božskou lásku, dobrotu a milo-
srdnost nekonečnou.

Chápeš-li to, pracuj poctivě a svatě
a buď pro mou slávu činný, seč jsi.

Nesmíš pohrdati prostředky lidskými
a pozemskými, protože všecko dobré po-
chází od Boha a je na oslavu Boha tvého.

Uvažuj dobře, zdali nelze z věci lho-
stejně učiniti dobrou, z dobré svatou,
a zdali nemůžeš věci svaté obrátiti li-
dem k blahu časnému a prospěchu du-
chovnímu.

Celý tento svět jsem stvořil ku pro-
spěchu pokolení lidského a k slávě své-
ho jména.

Zbývá ti ještě mnoho činiti, chceš-li
mně vyhověti.

Moji apoštolové zvítězili nad světem zvláště věrou; mučedníci překonali ďábla hlavně nadějí; křesťanům dnešní doby dá vítězství nad tělem láska.

Uvažuj tedy, jak býti obětavý a co ještě činiti, abys měl lásku.

Čím všeobsáhlejší je tvá láska k dobročinnosti, tím úrodnější budou tvá vítězství.

Ó, kdybys byl velmi svatý a kdybys měl lásku k mnohým, žasl bys, vida vzácné úspěchy svých triumfů.

Potom bys dovedl přispěti k světové výstavě mravních vítězství; potom bys mohl slaviti svátek mé nejsladší lásky; potom bys mohl světiti hody mého nevyčerpatelného milosrdenství; potom bys rozvíjel před světem obraz slavné činnosti mé církve a mých světců od té doby, co jsem lidem ukázal ideál lásky a slávy.

A zdá-li se ti to nadmíru veliké, měj se dobře na pozoru, abys mi nebyl nevěrný v mále, protože tě budu souditi podle tvých skutků.

Almužna hmotná a duchovní

Nač je ti to, co máš, chybějí-li duši tvé statky pravé?

Velká to věc, dobře činiti tělu, ale mnohem prospěšnější je pomáhati duším.

Nekonají-li tvé poklady službu pro nebe a pro pokrok ve ctnostech, budeš jako neplodný strom, jenž má mnoho listů, ale nerodí ovoce.

Viz, jak mnozí lidé se oddávají bludům, jsouce svedeni od bezbožných, a jak mnozí věří v lež, nepoznavše pravdy!

Ó, jak máš srdce tvrdé, nedojme-li tě tolik zla!

Jak nesnadno projdeš branou nebeskou, tíží-li takové břímě perutě ducha tvého!

Chudí budou naříkati na mou Prozřetelnost, ale ty budeš odpovědný za jejich žaloby.

Činnost dobrých ochabne, ale tobě se bude přičítati jejich malátnost.

A běda ti, máš-li k těmto věcem nechut a schvaluješ-li přepych marnotratnými výdaji.

Aťsi každý žije přiměřeně k svému stavu; ale kdo je bohatší, ať je také štedřejší a velkodušnější.

Kdo nedá na mou svatou věc, komu dá z lásky ke mně?

A kdo nedává z lásky ke mně, komu vzdává čest?

Každý dobrý čin plodí slávu a chválu; a koho slaviš a chválíš svými činy ty?

Ó služebníče neužitečný, hledíš-li jen na sebe a nesloužíš-li mně! Ó strome neplodný, nedáváš-li ovoce svého mně!

Moji první nejvěrnější učedníci skládali své jmění apoštolům k nohám; a ty nechceš věnovati nejsvětějšímu apoštolátu ani přebytek svého jmění?

V každém chudásu jsem já, a cokoli z tvé ruky dostává on, dostávám já.

Dáváš-li na pokrm tělesný, je to dobré a často nezbytné.

Dáváš-li na život duchovní, je to lepší a skoro vždy užitečnější.

Jsou-li na světě bohatí břichopáskové a ubozí chudáci, je tomu tak proto, že se ve světě zamítá mé učení.

Dobrý stav duše často záleží na tom, má-li tělo, co potřebuje.

A blahobyť tělesný závisí značnou měrou od síly duše.

Já se dívám na všecky a nezapomínám na nikoho.

Kde se dva spolčují ve jménu mém na prospěch mnohých chudých, tam jsem jako Otec laskavý.

Kde se tři cvičí ve ctnosti na prospěch mnohých bohatých, tam jsem jako Král na svém trůně.

A kde pracují mnozí u věcech velkých nebo malých, časných nebo věčných ve prospěch mé svaté věci, tam je má rozkoš a sláva.

Ó, kdybys miloval poklady věčné tak, jako si libuješ v pomíjejících, jakou čest bys mi vzdával na zemi a jakou slávu bys získal v nebi!

Praktické rady

Synu, budu tě souditi a odměním tě podle tvých skutků, a Milosrdenství moje získáš si milosrdenstvím svým.

Vejdeš v držení Pravdy, budeš-li almužnou dávati pravdu.

Dostane se ti odměny věčné, budeš-li almužnou dávati dobrou radu.

Dostane se ti Dobra nejvyššího, budeš-li almužnou dávati opravdové dobro.

Dostane se ti nezrušitelného pokoje v mé slávě, budeš-li almužnou dávati užitečné napomenutí.

Větší cenu má jedna dobrá rada než trojí almužna peněžitá.

Větší cenu má poučení z dobrého časopisu než deset vojáků, postavených na obranu dobra.

Lépe jest pracovati na prospěch dobrého stavu v státě nežli uložití na tisíce skvělých myšlenek v nějaké knize.

Jsou-li zákony zlé, budou obce ještě horší.

Šíří-li se zlo školou, bude jeho vliv tím zhoubnější.

Nemůže-li se stavěti, tím obtížněji bude se bořiti.

Npodaří-li se činiti dobře, kdo bude moci snést zlo?

Míti mnoho a nedělati nic, je svázati se mnohými pouty.

Věnuj se všem, abys všecky napravil.
Buď magnetem a hledej železo a nemař své přitažlivosti.

Odívá-li se pastýř koží ovčí, jdou za ním ovečky s větší ochotou.

Ale stane-li se krvežíznivým vlkem, bude brzy bez stáda.

Kdo nic nedělá a nezabraňuje zlému, pozbude života i statku.

A kdo nemyslí na spásu duší, nač mu budou v hodinu smrti jeho modlitby?

XIII

Co činiti, abychom byli praktičtí?

Synu, budeš-li stále žíti v říši myšlenek, třeba sebe lepších, nikdy nedospěješ k činu.

Prodléváš-li stále u předpokladů, kdy z nich vyvodíš oprávněné důsledky?

Pravdy třeba hledati tak, abys neopomíjel dbáti, jak ji uvéstí ve skutek.

Často lidé méně učení a ne tak bystří jako jiní mívají více moudrosti a úspěchů.

Učení má býti dobré a velmi čisté, ale také velmi úrodné.

Leckdo hájí pravdy a neví ještě, že jí může hájiti nejlépe, uváděje ji ve skutek.

Lepší jediný dobrý čin nežli tisíceré plané řeči.

Raději mám toho, kdo se zastává pravdy dobrými činy, než toho, kdo se namáhá hájiti pravdy tisícerými důkazy.

Vykládej pravdu mého učení, ale zároveň ať se svatost jeho obráží v tvém životě.

Má pravda je čistá, neposkvrněná, pokorná, laskavá a plodná.

Co se může namítati proti tajemství, v jehož prospěch svědčí veliké ctnosti?

Co se může říci proti učení, v jehož prospěch svědčí opravdová oběť činů?

Člověk praktický neklopýtá o své vlastní úvahy.

Člověk praktický nezastává se pravdy jenom proto, aby to hájení bylo viděti.

Člověk praktický mluví o tom, co více vede k činům.

Bezbožní učí takovým způsobem, že zároveň kazí.

Zato ty máš poučovati tak, abys dovedl obracet i napravovati.

Více ti prospěje pravda pořádně uvážená, než mnohokrát vychválená.

Chceš-li býti praktický, velmi ti třeba umět hájiti, ale také umět trpěti.

Chceš-li býti praktický, velmi ti třeba umět mluvit, ale také umět mlčet.

Chceš-li býti praktický, velmi ti třeba umět usvědčovati, ale také umět obracet.

Chceš-li býti praktický, velmi ti třeba umět útočiti, ale také umět omlouvat.

Pro neobratnost v jednání bývá někdy veta po všem ovoci práce.

Činíš-li všecko nevhod, kdy se doveš zastati dobra v pravý čas?

Bezbožným je pohoršení vítáno; měj

se na pozoru, abys jim neposkytl toho potěšení.

Udržují-li se někdy bludy dlouho, bývá to pověstí, které nabyli jejich převrácení původci.

Pros mne o dobrou radu a zdravý rozum, a odpovím ti: buď velmi pokorný.

K nějakému způsobu jednání se smílnouti jen potud, pokud vede k dobrému konci.

Jen potud se smí trvati na dobru soukromém, pokud nepřekáží dobru potřebnějšímu a obecnějšímu.

Jsi-li muž činu, zpytuj, cos činil; jsi-li snílek, zpytuj, cos opomíjel.

XIV

Jak snadno prospěti sobě i jiným

Synu, postavil-li jsem tě na vysoké místo, uvaž, co jsi povinen nižším.

Tvé lživny, schopnosti a statky jsou svědectví mé štědrosti.

Blahobyť jednotlivcův má prospívati také dobru obecnému.

Jako jsou ruce ku prospěchu nohám,
tak rovněž nohy mají pomáhati rukám.

Není člověka tak malého a nízkého,
aby nemohl bližním učiniti něco dobrého.

Když já jsem byl a jsem posud tak
velkodušný k tobě, jak bys ty mohl býti
skoupý ke mně?

Tak veliká odměna, jaké se dostává
v slávě věčné, vyžaduje mnohé práce
na zemi.

Kdo se zajímá o všechny, tomu se do-
stane od mého Srdce zvláštních dobro-
diní.

Chceš-li míti svůj statek pojištěn, užij
ho k podpoře nejpotřebnějších.

Nevykládej si to, co pravím, pouze
o statcích časných, nýbrž ještě více
o tom, co se týče statků mravních a nad-
přirozneych.

Toho, jenž všecko rozhazuje, uč stříd-
mosti.

Toho, jenž nemyslí na zítřek, uč šetr-
nosti.

Toho, jenž žije nepořádně, uč životu
pořádnému.

Toho, kdo hubí své tělo, uč péči o zdraví.

Toho, kdo žije nevázaně, uč míti rozum.

Toho, kdo se oddává vášni, uč bdíti nad srdcem.

Toho, jenž myslí pouze na rozmnožení vědomostí, uč také nápravě mravů.

Toho, kdo neumí žíti, uč umírati.

XV

Modlitba a práce

Synu, mocná zbraň, jíž máš užívat v boji proti bludu a zlobě, nesmí býti ďábelská a tělesná, nýbrž velmi čistá a duchovní.

V podnicích na obranu nebo šíření dobra záleží úspěchy na mé milosti.

Čím dokonaleji se sjednotíš se mnou a čím pokorněji budeš doufati v moc mého ramene, tím větší bude tvá činnost a výsledek její tím jistější a užitečnější.

Co se ti nepodaří prací, podaří se ti modlitbou.

Velmi jsou mně milé vroucí prosby, je-li s nimi spojena svědomitá píle.

Ale nemůžeš-li přispívat k pracím činností vnější, modli se za ně vroucně vzdechy vnitřními.

Jsou-li tvé síly nepatrné, pracuj usilovně; jsou-li veliké, neopomínej nic dobrého.

Pečuj o mou věc s čistým úmyslem, a já se postarám o tvé zájmy.

Ale zase nesmíš zanedbávat prací svých z lenosti; sice tě nazvou ne katolíkem, nýbrž pošetilcem.

Dopustil-li jsem však, že se práce tvá potkala s nezdarem, přijmi z ruky mé skryté dobrodiní, které tobě tím prokazují.

Dám vítězství tomu, jenž vítězí se mnou.

Budu milovati a povýším toho, jenž mne miluje a velebí.

Dbáš-li o statky věčné, dovedeš těžit pro nebe statky pozemskými.

Máš-li ctnosti, pověz mi, kde jsou tvé dobré skutky?

Smlouváš-li s mou církví, pověz mi, jakou máš lásku k své duši?

Pohrdáš-li modlitbou, pověz mi, v ko-
ho důvěřuješ?

Více prospěje světu jediná duše čistá než milion lidí mocných nečistých.

Více prospěje lidem duše svatá svým životem kajícím než tisíc nadutých řečníků.

Přece však nesmíš nechávat v moci nepřítelově prostředkův užitečných a dovolených, protože žiješ na světě mezi lidmi, a ne v nebi mezi anděly.

Začínej práce své pokornou modlitbou; pokračuj v díle s pokorou a modlitbou, a neustávej se ani na konci modliti pokorně srdcem poníženým.

Nic není na zemi úrodnějšího nad opravdovou pokoru; ona svolává s nebes milosti a Mne samého s nimi.

Modlitba, pokora a čistota dává sílu k práci a boji; bez těch ctností možná způsobíš hluk, ale nepřineseš nižádného ovoce.

Jaké rozvahy a energie třeba k práci

Mnozí dělají mnoho předsevzetí, ale žijí bez promyšleného pořádku.

Lépe by jim bylo umět si vzít na mušku věc nejnaléhavější a nezbytnou, než choditi s hlavou svěšenou, protože nemohou ani jedno předsevzetí uvést ve skutek,

Uvaž, co dnes činiti pro mou věc, a soustřeď své síly na provedení toho předsevzetí.

Pouštíš-li se do práce pouze z chvilkových rozmarů, budeš jako letní mračno,

Polí nezürodňuje ani liják ani hromobití.

Rozumná píle a rozvážná vytrvalost více zmohou než síly obří.

Není-li půda k činnosti mezi lidem ještě řádně připravena, jak chceš, aby símě vydalo v svůj čas dobrý užitek?

Já jsem začal nemnohými, a ti nemnozí pracovali mezi mnohými.

Vykázal jsem jim za stále působiště celou zemi, a sám jsem až do konce neustal pracovati na maličkém záhonku své vinice.

Moji apoštolové si práci rozdělili a každý těžil svými hřivnami.

Žádáš-li si zázraků a podivuhodných triumfů, čiň, co máš a můžeš s mou milostí.

Činíš-li, seč jsi, činíš a přeješ si dosti.

Netrap se darmo, že ještě nebije hodina vítězství.

Kdo oře a přeorává a seje a pozdvihuje oči k nebi, zaslouží si od Boha žádoucí vzrůst.

Vždyť přijde doba žní, a budeš-li věrný, budeš se za mým stolem radovati ze sklizně.

Jak chceš, synu, aby se všecko dařilo po tvém, když se tvá přání stále mění?

Proč už toužíš viděti nádheru žní, jestliže jsi ještě dosti nepracoval?

Pracuj ode dneška, pracuj soustavně, pracuj promyšleně z lásky k práci, kterou ti vštěpuje má milost.

Bud' hodně důsledný a statečný, chceš-li býti člověkem, chceš-li býti křesťanem.

Bud' hodně rozumný a rozvážný, chceš-li žíti jako katolík, mající víru opravdu nadpřirozenou.

XVII

Co činiti pro spásu duší

Už jsi spokojen, synu, už se ti zdá, žeš učinil mnoho.

Ovšem, svědčí-li tvé skutky o tvých ctnostech a doporučuje-li tvá ctnost tvé skutky, pak měj podíl na radosti spravedlivých, neboť jméno tvé je už zapsáno v království nebeském.

Dobrý sluha nikdy neříká: dosti, neboť nehledá svého odpočinku, nýbrž slávy Boží.

Tu píše, tu mluví; brzy nějakému dílu pomáhá nebo je zdokonaluje; buďto přijímá nový záměr nebo se účastní nějakého podniku jiných; nikdy nevzpomíná na sebe, leč aby lépe držel své

vášně na uzdě a přinášel své oběti s čistším úmyslem a dokonaleji.

Čím více jsi učinil pro mne, tím víc máš býti k sobě nedůvěřivý.

Neustávej a nepoddávej se lichému strachu: já jsem síla těch, kdo ve mne doufají.

Modli se, pracuj, dobývej, veleb a vyvyšuj mou církev; tím vším je povinen světu katolík.

Ať pohlédneš vzhůru, ještě mnohem více po tobě žádá Bůh; ať se podíváš zase dolů, málo je toho, co činíš pro bližního.

Já jsem tě stvořil z ničeho, abys byl nástrojem mé slávy.

Vysvobodil jsem tě z propasti, abys miloval bratra svého.

Přivtělil jsem tě k svému tajemnému tělu, abys byl jeho užitečným údem.

Uchystal jsem ti radost věčnou, osvědčíš-li se na světě velkodušným.

Jestliže jsi zabránil nějakému hříchu nebo přivedl hříšníka na cestu obrácení, pak jásej v nitru svém: neboť

vpravdě oslavuješ Pána a nepřijal jsi nadarmo duše své.

XVIII

**Tomu, kdo lne ke Kristu Pánu,
netřeba se nic báti**

Toť den vítězství a triumfu; toť den tvé slávy!

Chci-li, abys žil, zůstaneš na živu;
chci-li, abys zemřel, přece budeš živ.

Už se moře rozzuřilo a vichry divě
dují.

Proč se bojíš a děsíš? Ještě neodbila
hodina mučednictví.

Já ti stojím po boku. Zdá-li se ti, že
spím, měj víru a nezoufej.

Tu jsem s mocí svého slova a se silou své moci, abych ti dal vítězství.

Já to jsem, jenž krotím vztek vichrů
a moře. Já to jsem, jenž věnčí vítěze.

Ať vyvázneš z boje životem, ať vejdeš
smrtí v mé království, vítězství je tvé,
jestliže důvěřuješ v mou milost.

Složil-lis u stop mého sluhy v oběť

své hříchy v ohni lásky, málo nad tebou zmůže nepřítel.

A zmůže-li něco, zdaž co jiného, než co mu dovolím já?

Tys můj; jsi z těch, jež jsem si vyvolil.

Ani vlas s hlavy ti nemůže vzíti vztek tvých nepřátel, protivníků tvé víry a mé slávy, nechci-li já.

Vyznávej tedy víru mou jako dobrý voják Kristův a jako šlechetný syn své vlasti.

Vložím ti v oči velebnost, na čelo jas, v ústa slova chvály a v prsa plamen lásky.

Staneš-li se hodným zemřítí pro víru ve mne, budeš živ na věky.

Jdi tedy v boj, ozbrojen jsa silou kříže, a nestyď se vyznati mne pro Boha před lidmi.

Budeš-li pro mou čest potupen, věru nemůžeš od bezbožníka očekávati větší chvály.

Není na světě větší slávy než zemřítí pro Boha se slovy odpuštění pro nepřítelé.

A jenom ten, jenž bude bojovati podle mých zákonů, dostane korunu slávy věčné.

Já budu tvá odměna preveliká.

XIX

Styď se, zbabělče!

Nemysli si, že činíš pro mé jméno mnoho dobrého, nejsi-li hotov trpěti mnoho zlého.

Kdo se štítí utrpení nebo se příliš podává sklíčenosti, snadno se oddá nečinnosti a rozkoším.

Člověk bázlivý a netrpělivý snadno si namlouvá, že provéstí dobrá předsevzetí je nemožné a neužitečné.

Koho ovládá nezřízená sebeláska, ten vidí na každé cestě lvy.

Kolik lidí malátní v hanebné zbabělosti a kalí čest nejslavnějšího apoštola!

A žel, kolik lidí tráví život a maří léta i síly planými nářky!

Všecky doby minulé se jim zdají lepší než přítomná, kdežto právě ona jest

nejlepší a nejpríhodnější k práci i k utrpení pro mou slávu.

V každém věku žili hrdinové; a čím víc trpěli, tím statečněji si vedli.

Nespravedliví snášejí utrpení v své zlobě, a ty bys nechtěl trpěti pro spravedlnost?

Bezbožní snášejí námahy a útrapy, jen aby co nejvíc uškodili; a ty nemáš odvahy trpěti ve prospěch svých bližních?

Ó, kdybys pozorně uvážil, jak velice se namáhají sluhové neřesti a vyslancové bludu, jistě by ses jinak chápal práce!

Styď se, netrpěl-lis ještě pro církev tolik, kolik trpěl v boji proti ní kterýkoliv z jejích nešťastných nepřátel!

Zastyď se do duše, vida, jak se přede mnou a před světem ukazuješ snad ještě zbabělejší než ti, kteří opouštějí ze zbabělosti dráhu ctnosti!

Pojďte se podívati, dcery sionské, na podivné divadlo: na křesťana, živeného mým Tělem, který má méně odvahy pro dobro, než mají pro zlo jeho obránci a stoupenci!

Pojď, výkvěte mučedníků, podívej se na křesťana, jenž je zbabělejší než bezbožník!

Zda ti nepronikají k sluchu zpěvy mé církve, hlásající a velebící odvahu panen a hrdinství mučedníků?

Maje uši neslyšíš a otevřenýma očima nevidíš. Srdce tvé se zatvrdilo!

Ale abych tebe zahanbil, jenž uhýbáš jako bláto, postavím ti na oči srdce dětská, tvrdší nad diamant.

Přestaň si naříkati na své útrapy v tomto životě. A zdá-li se ti, žes už velmi mnoho vytrpěl pro mou věc, uvaž, kolikrát jsi před mou tváří zhřešil.

Jak můžeš lépe napravit své nedbalosti, než prací a utrpením pro mou slávu?

Dobrý učedník nehledí tak na to, co trpí, jako na to, proč a pro koho trpí.

Jak poznáš, že láska tvá je pravá, a jak se budeš radovati z opravdové svobody, nepracuješ-li k povznesení mého lidu a netrpíš pro čest mého jména ve společnosti lidské?

Kde nevládne můj duch, tam pokrok
znamená cestu k smrti.

Kdo nežije v mé milosti, v prchavém
štěstí najdete své neštěstí.

Jedině ve jménu mém je věčná spása
i povznesení časné a jisté.

Blaze ti, jsi-li hotov to svaté jméno
všude šířiti: budeš slávou svého lidu a
dobrodiním své vlasti.

Ó, co bys zmohl pro mou věc, kdybys
toužil trpěti a umříti!

Kdo miluje, více si naříká na nepatr-
nost svého utrpení než na množství ob-
tíží při své práci.

A je-li duch tvůj tak slabý, popatř na
mou milost, jež jest mocnou oporou ve
všem.

Popatř na můj život, plný útrap a
muk, a sebe větší oběti ti budou snadné.

A zdali nesluší, abys ty trpěl pro jmé-
no mé, když já jsem tolik vytrpěl pro
tvé blaho časné i pro tvou spásu věč-
nou?

Nehřeš, a nelekneš se smrti.

Nevyhledávej radostí smyslných, a
nelekneš se utrpení.

Nechtěj tento život promarniti, a nelekneš se práce.

Hledáš-li pravdu, hle, máš ji před sebou: pracuj a trp za sebe i za jiné.

Chtít vykonati něco užitečného nebo podniknouti něco chvályhodného, a nemíti velké touhy po protivenstvích, je lichý klam, a nikoli upřímná žádost, ve světě mně sloužiti.

Věru to, co s týká mé služby a cti mé církve, vyžaduje ochoty a odvahy; a je veliké znamení ctnosti, nepozbývá-li kdo myslí a neochabuje-li, narazí-li na obtížné překážky.

Osvědč se mužem plným křesťanské síly, a ze řvoucí tlamy dostane se ti sladkého medu.

Do nebe třeba kráčet cestou křížovou; ale já jsem ji zpříjemnil slastí svých útěch.

Návod Božského Mistra k užitečnému zpytování svědomí

Synu, vydej mi počet ze života svého, neboť tu chvíli tě budu souditi.

Pověz mi, jak si počínáš, uvažuj sám u sebe, dávej si otázky a odpovědi:

Činím mnoho pro Krista, pro jeho církev a pro lidi?

Oživuje a proniká duch Kristův neustále všechny mé činy a podniky?

Snažím se poznati své povinnosti a svá práva, abych věděl, co mám a co mohu činiti pro církev a pro vlast?

Jsou mi stále vodítkem v činnosti poslední pokyny papežské?

Užívám služeb a dobrodiní, jež prokazují, k tomu, abych našel cestu k duším a vedl je k Pánu?

Stavím větrné zámky, či naopak od dávám se lenivosti a škarohlídství?

Jsem ve svých snahách a záměrech muž praktický, nepřítel vysněných bu-

doucích vítězství a dobrodružných podniků?

Je cíl mých činů ctnost a užitečnost či lichá čest a sebeláska?

Hledím, jak jen možná, užítí nynějších poměrů a časových okolností?

Umím těžiti z prostředků zákonitých nebo řádným občanům dovolených?

Umím co nejúplněji používatí takových způsobů činnosti, jako je reklama, organisace a agitace?

Hledím dodávati mysli slabým, nečinným a bojácným, aby se věnovali vytrvalé práci?

— Vydej mi počet, synu, neboť budu tě souditi podle tvých činů a úmyslů! —

Snažím se, abych dovedl, a to řádně, co mám činiti?

Ponechávám se okamžitým dojmům a sklíčenosti, nedaří-li se mi dílo podle snahy a práce jemu věnované?

Malátním pochvalami nebo se oddávám po vítězství nečinnosti?

Ustávám pošetile v práci a snaze pro obtíže a protivenství nebo z pouhé obavy před možným neúspěchem?

Umím řádně těžiti ze svých pokusů a náběhů, jakož i ze svých omylů v theorii a v praxi?

Studuji, abych se vzdělal a povzbudil, díla a podniky velkých pracovníků?

Umím vyzkoumati taktiku a záměry bezbožných, abych nestřílel nazdařbůh a využil nástrojů a postupů nejvýhodnějších?

Jsem snad váhavý a nepodnikavý, chtě býti rozvážný, či jsem nerozvážný, chtě býti hodně činný, podnikavý a rázný?

— Vydej mi počet, synu, z toho, co činíš i co opomíjíš, neboť budu tě souditi z tvých hříchů opominutím a z tvých nedokonalostí! —

Jsem hodně populární a oblíbený, především mezi chudinou a dělnictvem?

Jsem co nejpřívětivější, abych si dovedl raziti cestu a získávati přívržence?

Umím buditi a živiti sympatii vrstev lidových a mužně přemáhati své přirozené antipatie?

Dbám řádného rozdělení práce a uží-

vám přispění těch, kdo mi mohou pomáhati?

Přikládám velkou váhu maličkostem, které mohou odkliditi obtíže a zvýšiti úspěch mé práce?

Je bystrá a vytrvalá má snaha, abych obtíže obešel nebo překonal?

Ukazuji a blýskám se rád, dávám se strhnouti řevnivostí, bezohledností a sobectvím?

Hledím spory a nesouhlasy omeziti na míru co nejmenší a nejnutnější?

Zkoumám opatrně obtíže díla a dané poměry, abych pracoval s úspěchem?

Hledím se připraviti na všechny možnosti pravdě nejpodobnější, abych se ne-namáhal nadarmo?

— Kupředu, synu, chceš-li býti užitečný a napraviti se! —

Zdůrazňuji mezi dobrými hlediska jednotící, aby práce byla svorná a abych odklidil různice?

Jsem činným členem organisace, jejíž snahy jsou praktické, obecně užitečné, svorné, soustavné, vytrvalé, spořádané

a směřují k věcem nejnaléhavějším, nejpotřebnějším a nejvíc rozhodujícím?

Jaký odpor, jaká různost může zdolati nebo rozervati nebo v činnosti podlomiti jednotu, v kterou Ježíš Kristus spojil své údy?

Jaký zájem časný a pozemský mne může odloučiti od lásky Kristovy a od práce pro jeho církev?

Pokládám se opravdu za posledního služebníka Páně, jemuž je nejvíce třeba, aby byl veden církví jeho a pracoval pro Boha a pro lidi?

— K ničemu nejsi, služebníče neužitečný! —

XXI

K velebení Krista Pána třeba veliké pokory

Musíš vésti život velmi svatý a pokora tvá musí býti velmi opravdová, chceš-li celou duší zpívati žalm života a pravdy:

Slavme, pokorní, Boha pokorných, a

budou opravdové skutky naše, skutky naší moudrosti.

Slavme, pokorní, Boha pokorných, a budou spravedlivé a svaté skutky naše, skutky naší spravedlnosti.

Slavme, pokorní, Boha pokorných, a budou rozvážné skutky naše, skutky naší rozvážnosti.

Slavme, pokorní, Boha pokorných, a budou statečné skutky naše, skutky naší statečnosti.

Slavme, pokorní, Boha pokorných, a budou užitečné skutky naše, skutky naší vytrvalosti.

Slavme, pokorní, Boha pokorných, a budou trvalé skutky naše, skutky naší naděje.

Slavme, pokorní, Boha pokorných, a budou plodné skutky naše, skutky naší katolické působnosti.

Slavme, pokorní, Boha pokorných, a budou odměněny skutky naše, skutky naší lásky k bližnímu.

Slavme, pokorní, Boha pokorných, jak jest veleben ve slávě nebeské po věky věkův. Amen.

KNIHA TŘETÍ

Inquire pacem

Hledej pokoj

Žalm 33, 15

I

Několik pokynů k rozmachu perutí pravé horlivosti

HLEĎ činiti dobře, a tím mne budeš následovati.

Jsi-li světlo, osvěcuji; jsi-li oheň, rozpěcuji; jsi-li voda, ochlazuji; jsi-li sůl, očišťuji a zachovávám v čistotě duše bližních.

Zkoumej své chopnosti a pátrej, čeho třeba nejvíce.

Čím hlouběji pronikneš, tím lépe poznáš, že prostředky pouze sociální a lidské dovedou zabrániti jen některým druhům zla.

Nejlepší rozřešení je to, které napraví nitro lidské.

Činnost sociální bude tím sociálnějši, účinnějši a prospěšnějši, čím více bude

přihlížeti ku prospěchu lidí a k vlivu nebes.

Pravím ti, jsi-li velký malíř a při tom stále rozhodný katolík, způsobíš více užitku nežli obrana nějakého řečníka.

Pravím ti, jsi-li velký učenec a rozhodný katolík, posloužíš věci mé více než ten, kdo se osvědčuje velmi horlivým pouhými slovy.

Pravím ti, jsi-li velký státník a při tom rozhodný katolík, dobudeš větších úspěchů než ten, kdo pěstuje výhradně zbožnost.

Nespouštěj se mne ve velikých společnostech učených; nespouštěj se mne při velikých záhadách; nespouštěj se mne ve velikých shromážděních; nespouštěj se mne při velikých podnicích pracovních.

Plodí-li věda učence, dávají-li podniky úroky, plodí-li studium nové otázky. plodí-li činnost síly: slušno také, abych i já měl v moci to, co je mé, a nepřipustím, aby mně bylo něco odcizeno ani aby mne moji učedníci zapírali.

Kde mne máš velebiti? Kde má býti

zřejmý tvůj vliv? Kde se má poznati, že jste synové Moci, Moudrosti, Dobroty a království věčného Pokoje? — Všude!

Někteří lidé si myslí, že stačí vzdávati mi čest pobožnostmi, a ve všech ostatních oborech činnosti že jim netřeba sloužiti zájmům pokoje mezi lidmi a mezi člověkem a Bohem; jejich domněnka je pouhý klam.

Vystup veřejně a způsobíš, že jiní neopominou vzbuditi deset dobrých aktů vnitřních.

Buď rozhodným katolíkem ve vědě, v politice, v průmyslu a ve všech odvětvích činnosti lidské, a vykonáš veliký čin lásky.

Vědy, umění, obchod a všechny druhy lidské práce žádají velikých almužen poctivosti, dobroty, svatosti; a kdo jiný může je dávat, ne-li ty?

Já, Slovo Otcovo, rovný Otci, stejně podstaty s Otcem a věčný Syn Boží, stal jsem se člověkem a ve své Osobě jsem spojil všecko, život božský a lidský, nebeský a pozemský; a ty chceš odevzdati na věčnou škodu do rukou

bezbožníků celou činnost sociální, jejímž prvním zdrojem jsou síly věčné, život nekonečný, spolupůsobení Boží, světlo světél?

II

Poklady pravého pokoje

Synu můj, pokoj můj je poklad skrytý očím lidí vzpurných a sobeckých.

Ohlašuje a ukazuje se lidem pokorným a srdce upřímného.

Chceš-li, aby v nitru tvém kraloval pokoj, kroť vášně a řiď se mými zásadami.

Chceš-li, aby byl v tvém působení můj pokoj, pracuj spořádaně a bližním na prospěch.

Chceš-li, aby kraloval mezi tvými přáteli, dávej dobrý příklad a přinášej své choutky v oběť.

Pokoj můj je odměna lidí dobrých a odplata za ctnosti národů.

Pokoj můj klíčí teplem obětavé činnosti.

Živí se vítězstvím nad sobectvím a nepořádkem.

Jeho zbraní je činná víra, jeho oporou a oddechem láska všechno přetvořující.

Pokoj můj vchází do srdcí bez hluku a získává nepřítelé pro dobro.

Je úrodný pro duši a sílí tělo.

Oslavuje pokorné a obohacuje chudé duchem.

Uvádí v pořádek moc vládnoucích a rozšiřuje srdce poddaných.

Spojuje v dobrém všechny lidi a dává život a ducha zákonům.

Pohrdá tím, co je nízké, a povznáší k věcem věčným a božským.

Pokoj můj konečně pozdvihuje lidi k Bohu a dává jim Boha samého v úděl.

III

Několik Mistrových slov ku práci v prospěch pokoje

Synu, první, kdo má býti volný — to jsem já; první, kdo má býti v úctě — to jsem já; první, čí vliv se má uplatnit — to jsem já.

Čím více dochází uznání volnost moje, tím svobodnější jsou národy; čím více se dbá práv mých, tím více se bude dbáti práv lidských; čím více je cítiti vliv můj, tím prospěšnější a účinnější bude vliv všech.

Miluj povinnost, a najdeš právo; dbej poslušnosti, a najdeš pořádek; dbej mlčení, a najdeš činnost; zastávej se spravedlnosti v všech vrstvách, a najdeš pokoj.

Pracuj horlivě; podporuj a utvrzuj vzájemnou sjednocenost v mých zásadách a ctnostech, a obdržíš odplatu věčnou.

Synu, dostane se ti slávy za slávu, cti za čest, odměny za službu, osvědčíš-li se věrným přítelem.

Čím více mi vzdáš slávy vnější a čím více mi budeš sloužiti na prospěch bližním, tím více ti dám slávy vnitřní a vzrůstu ve ctnosti.

Dvě věci jsou mým andělům nadmíru nepochopitelné: že já jsem vás tak velice miloval a že člověk má srdce tak skoupé a rozum tak málo bystrý.

Buď rozvážný a moudrý a činný, dokud ještě máš kdy.

Nejsi-li velmi pracovitý, jak se dovíš, co je odpočinek? Nepřinášíš-li velikého užitku, jak budeš moci býti mým učedníkem?

Spočineš v mém pokoji, staneš-li se apoštolem spásy a pokoje.

Můj pokoj není, jak jej slibuje svět, nýbrž takový, jejž dává vítězství nad světem.

Čím více svobody má zlo, tím méně svobody bude míti dobro.

Čím méně svobody má dobro, tím méně svobody bude míti svoboda.

Čím méně svobody má svoboda, tím méně svobody bude míti právo.

Čím méně svobody má právo, tím méně svobody bude míti povinnost.

A čím méně svobody bude míti povinnost, tím méně bude vládnouti dobrá vůle, plodný pokoj a pravá svoboda.

IV

Dvé podobenství

Působení království mého na tomto světě podobá se počínání rybáře, jenž jde na lov.

Rybář nečeká, až ryby přijdou do jeho domu,

nýbrž bere sítě a jde tam, kde ví o rybách.

Líčí nejlepší vnadidlo a potom důvěřivě čeká.

Začíná tím, že se ozbrojuje trpělivostí, nekřičí, nepovykuje.

Žehná-li Bůh jeho práci, neraduje se přílišně.

Nechytí-li nic, přijde po druhé ještě veseleji a důvěřivěji.

Království činu je podobno dobrému rybáři, který, jda lovit, chce to činiti dobře.

Působení království mého na tomto světě podobá se dobrému pastýři.

Takový pastýř jest velmi mírumilov-

ný a jeho radostí je stádo, jež chce pásti.

Nezamýšlí na ovce vložiti nějaké břímě ani jim ublížiti,

nýbrž mírně si počínaje vodí je tam, kde ví o dobré pastvě.

Zabloudí-li která, hledá ji; onemocní-li která, tu ji ošetřuje, jak jen může.

Hlídá klidně a stále je dbalý prospěchu svého stáda.

Zacházejí-li ovce na špatné cesty, je jim vůdcem; jsou-li v nebezpečí, chrání je.

I život by dal za své ovce.

Království činu na tomto světě podobá se pastýři, jenž při své práci hledí napodobiti mne.

V

Co je láska a kam až sahá

Láska nečeká na příležitosti činiti dobře, nýbrž je vyhledává; nebojí se jich, nýbrž je jim ráda; nestraní se jich, nýbrž z nich těží.

Láska bez činů buď není láskou nebo chřadne a hyne.

Lásce netřeba pobídek ani odměn; milovati — toť její život a odpočinek.

Štědrost bez lásky je buď klam nebo ješitnost; jaká by to byla láska, která by nemilovala?

Hleď tedy, synu, míti velkou lásku. Já, protože jsem miloval, obětoval jsem se lidem a pracoval i trpěl jsem za všechny.

Přece však poslání mé směřovalo především k mužům. Povolal jsem pastýře a krále. Vyvolil a shromáždil jsem apostoły. Hleděl jsem po přednosti mezi muži utvořiti tajemné tělo sociální.

Synu, miluješ-li mne, pracuj pro muže. Synu, miluješ-li mne, pracuj mnoho mezi muži. Synu, miluješ-li mne, více nežli mnozí, věnuj se také práci o věčnou spásu žen.

Miluješ-li mne ještě více, zkoumej, jak mohou ženy dobře činiti mužům.

VI

Cesty k pokoji

Nakloň mi sluch a povím ti slova pokoje, neboť jsem Slovo Boha živého.

Pokoj tohoto života spočívá, jakoby na dvou pilířích, na právu a na povinnosti.

Jako dva strážcové hájí pokoje láska toho, jenž rozkazuje, a pokora toho, jenž poslouchá.

Jako dvě pevnosti udržuje pokoj spravedlnost velikých a věrnost malých.

Jako mezi věrnými bratřími se zachovává pokoj velkodušnou ctností bohatého a moudrého a trpělivostí a vděčností chudých a nevědomých.

Pozoruj však, synu, že tam, kde není víry ani lásky, není ani života milosti;

kde není milosti, není pravé ctnosti;

kde není pravé ctnosti, není pravé svobody;

kde není pravé svobody, tam se nedbá práva;

kde se nedbá práva, nemožno plniti povinnosti;

kde nemožno plniti povinnosti, není pořádku;

kde není pořádku, není jednoty ve společenských útvarech;

kde není pravé jednoty, není svornosti;

a kde není svornosti, není pokoje, nýbrž zoufalství a nepořádek a vztek a svár a mstivost a utrpení bez útěchy a užitku, předběžné to účastenství na útrapách pekelných. Pochopíš-li to, budeš moci mnoho činiti ve prospěch pokoje.

VII

Několik užitečných výstrah

Synu, neúčastníš-li se všeobecné činnosti církve, překážíš a rušíš.

Nechápeš-li se činu a přestáváš-li na pláči nebo žalobách, řeknou lidé, buď že zásady, k nimž se hlásíš, nejsou dobré, nebo že nežiješ podle ctností v nich obsažených.

Dobrota je vždy ochotna činiti dobře a pracovati, věnovati se činnosti vnitřní nebo vnější.

Ale jsou lidé, kteří místo aby byli muži činu, jsou jen strůjci nepokoje.

Zdá se jim, že mnoho pracují, když mnohé uvádějí ve zmatek.

Abys byl mé svaté věci užitečný, třeba se ti úzkostlivě vystříhati čtveré věci: nerozhodnosti, nečinnosti, nestálosti a nesvornosti u těch, kteří by ti mohli pomáhati.

Tak velikým chybám se vyhneš, umíš-li rozvažovati, umíš-li pracovati umíš-li trpěti.

Nemysli si, že jsi tak spravedlivý, že smíš jiným ukládati přílišná břemena, ani se neměj za tak nenahraditelného, že by sis směl dovolovat chyby.

Nesmíš odmítati toho, koho neodmítám já.

Nesmíš zatracovati toho, komu já neodpírám své milosti.

Nesmíš zapuzovati toho, koho já hledím přivábiti.

Vydá-li ti někdo za dva, hled, aby

pracoval za čtyři, a to s úmyslem stále čistším.

Synu, chceš-li se učití teprve od bezbožných, budeš rytířem velmi smutné postavy a přijdeš vždycky pozdě i co do volby prostředků i co do užívání léků.

VIII

Jak Boha ve všem velebiti

Synu, jsi-li samotén, jásej v Bohu a v nitru svém; jsi-li mezi bratřími, neopomínej mi zpívati povinné oslavy:

Slavte Ježíše Krista, biskupové, slavte Jej biskupové i diecése.

Slavte Ježíše Krista, farářové, slavte Jej farářové i farnosti.

Slavte Ježíše Krista, kněží, slavte Jej kněží i lidé světští.

Slavte Ježíše Krista, řeholníci, slavte Jej řeholníci i lidé zbožní.

Slavte Ježíše Krista, duše rozjímavé, slavte Jej svou kajícností.

Slavte Ježíše Krista, mužové činu, slavte Jej svými podniky.

Slavte Ježíše Krista, mužové stateční,
slavte Jej svými boji.

Slavte Ježíše Krista, mužové učení,
slavte Jej svými spisy.

Slavte Ježíše Krista, umělci, slavte Jej
svými výtvary.

Slavte Ježíše Krista, otcové, slavte
Jej se svými rodinami.

Slavte Ježíše Krista, učitelé, slavte
Jej se svými žáky.

Slavte Ježíše Krista, pánové, slavte
Jej se svými bratřími.

Slavte Ježíše Krista, boháči, slavte Jej
svými oběťmi.

Slavte Ježíše Krista, chudí, slavte Jej
svým potem.

Slavte Ježíše Krista, mocní, slavte Jej
svými příklady.

Slavte Ježíše Krista, představení, slav-
te Jej se svými podřízenými.

Slavme Jej soukromě i veřejně, slav-
me Jej v životě i smrti.

Slavme Jej slovy i skutky na věky
věkův. Amen.

IX

Jak opatrně si počínati, abychom byli pokorní a prospěšní

Nechceš-li si vésti lehkovážně a přivést se do rozpaků, snaž se velmi dobře poznati svět, abys mohl neublíže svému svědomí pracovati úspěšně pro mou věc.

Nic neukazuje tou měrou, zač kdo stojí, jako potupa a pochvala.

Nic neukazuje tou měrou, co kdo hledá, jako peníze a neštěstí.

Nic neukazuje tou měrou, jak kdo smýšlí, jako pomluva a lichocení.

Nic neukazuje tou měrou, jaké je čí přátelství, jako zapomnění a oběť.

Nic neukazuje tou měrou, jaká je čí horlivost, jako klid a bouře.

Nic neukazuje tou měrou, jaký je čí úmysl, jako podiv a pomluva.

Nesmíš si v úsudku o lidech počínati lehkovážně ani život svých bližních všetečně protřepávati.

Ale chceš-li užítí něčí pomoci nebo mu učiniti něco dobrého pro mou svatou

věc, nesmíš vycházeti nazdařbůh komukoli vstříc.

Pravý muž posuzuje správně a bystře, a nesvěřuje se maně s tělem a duší.

Zamýšlíš-li někomu dobře činiti, na-před se podívej, je-li v pořádku tepna tvoje, a pak teprve zkoumej, má-li ho-rečku jiný.

Čím více budeš sebou pohrdati, tím více chyb na sobě zpozoruješ.

Čím lépe poznáš sebe, tím méně budeš pohrdati jinými pro jejich viny.

Čím více se přesvědčíš o zlobě tohoto světa, tím více se budeš chápati zbra-ně modlitby a zpytování svědomí.

Namáháš-li se zachrániti tonoucího, měj se na pozoru, abys neutonul sám.

X

I při dobrých skutcích třeba se chrániti klamů

Synu, ať tě neoklame vnější lesk ani tvé zvláštní náklonnosti.

Často více vydají a před mou tváří

větší cenu mají skutky prostě užitečné než skutky pouze pobožné a stavěné na odiv.

Při všech podnicích svých především zkoumej velmi pozorně, co třeba činiti nejdříve.

Napřed se chápej toho, co vede k jistým a opravdovým úspěchům.

Mnohé věci začínají lidé spíše z marnivosti než z ducha pravé zbožnosti.

Nač ti bude pro mou slávu veliká katedrála, nemají-li chudí kostela farního?

Ovšem je doba, kdy je záhodno vystavěti velkolepou basiliku, ale jindy zase chudičkou kapličku.

Uměti to rozeznati jest věc těch, kteří mají zrak velmi bystrý.

Hleď, abys při práci věnoval zvláštní péči tomu, co zajišťuje ostatek.

Hleď pilně, abys prací svou lidem zlým zabránil zničení věci nejdůležitější.

Podnikáš-li velkolepé stavby a dělají-li při tom bezbožníci, co chtějí, brzy zaberou budovy tvé i mé.

Jaký zájem mají lidé převrácení o dobro obecné? Ti se starají jen o své břicho.

Břicho je bohem jejich neřestí a loupeží; břicho je cílem jejich podvodů a lichých slibů.

Ach, že se neumíš učit od hada a stále klamně pokládáš hloupost za dobrotu!

XI

Kolikerým způsobem možno přispívat k činnosti společné

Nemáš-li vlivu na lid, jak půjde vytrvale za tebou?

Nedovedeš-li uchvátiti zástupů, jak vstoupí ochotně pod tvůj prapor?

Nestačí, že věc, jíž sloužíš, je dobrá; i osoba tvá musí budit důvěru.

Náklonnost se přirozeně věnuje tomu, kdo je zdatný a silný.

Nebude ti chyběti přivrženců, budeš-li se starati o zájmy obecné.

Pracovati pro dobrou organisaci, toť mnohonásobňovati činnost.

Pracovati sjednoceně s mnohými, toť stonásobniti síly jednotlivců.

Kdo nabude vlády občanské, uškodí nebo prospěje za tisíc jiných.

Bez mnoha lidu není vojsk; bez velkých vojsk není ve věcech lidských vítězství.

Více zmohou tři lidé, poslouchající jednoho, než tři tisíce těch, kteří se nesklánějí pod ničí jho.

Synu, účel spolčování jest dáti ruchu větší rozsah a účinnost, nikoli mu překážeti a jej ochromovati.

Chceš-li, aby bylo všecko těsně svázáno, možná nebudeš moci ani rukama hnouti.

Co činí lidé velmi rádi, v tom pokračují s větší vytrvalostí a s větším úspěchem.

Ne všichni dovedou totéž; ale cvik zvyšuje schopnost.

Kdo nemůže odevzdati hlas, může aspoň jiné povzbudit k hlasování.

Kdo neumí veřejně řečniti, může tleskati.

Kdo neumí jiných řídit, může aspoň jejich počet rozmnožiti.

Umíš-li rozlišiti věci užitečné od neúžitečných, doděláš se velkých úspěchů.

Kdo zkoumá své nitro, leccos objeví;

kdo se připravuje, ten tím nemaří času;
kdo měří vzdálenost, nekráčí nadarmo.

V každé době byli v mé službě velicí
mužové; studuj jejich díla.

XII

Několik poznámek pro pokojný boj

Synu, kde nevítězí má práva, tam se
nedbá žádné povinnosti.

Kde se neplní povinnosti mnou ulože-
né, tam neuplatníš svých práv.

Kde já nemám svobody, budeš otro-
kem zloby.

Kde zloba začíná vítěziti, brzy tě bude
pronásledovati.

Neutralita není možná a sama si odpo-
ruje.

Nikdo neútočí na má práva lstivěji než
ten, kdo se zastává neutrality.

Kdo říká, že chce býti neutrální ve vě-
cech náboženských, usiluje jedinou ra-
nou zničiti význam mého poslání a vy-
koupení.

Vrcholem potupy a křivdy je nespra-

vedlnost, halící se v roušku zdánlivé ne-strannosti.

Kde není práva míti volnost v dobrém, tam budou všichni míti volnost ve zlém.

Proti záplavě zla bojuj dobrými skutky.

Proti lhostejnosti zlého svědomí bojuj náplní dobra.

Nedůvěřuj příměří; ustati v boji jest vydati zbraň a vzdáti se nepříteli.

Neumíš-li bojovati, čiň dobře na všech stranách.

Ale umíš-li bojovati, braň dovedně práv svých, a zabezpečíš si práva vlastní.

Synu, nemá-li svobody má církev, ani ty nikdy svobody nezažiješ.

Nemůže-li církev vykonávati svých práv, nebude se nikdy dbáti tvého svědomí.

Nedovedeš-li bojovati za dobro, padneš v otroctví zla.

Svoboda pravdy osvobozuje ty, kteří si dovedou pravou svobodu vybojovati.

Promysli mnoho za krátký čas; pracuj mnoho, ale bez ukvapenosti; buď živ

stále v mé přítomnosti a činnost tvá buď vždy vytrvalá.

Zachce-li se ti dnes věci jedné, a zítra druhé, uděláš mnoho předsevzetí, ale málo práce.

Chceš-li vynikati v mnohých oborech, budeš příliš mnoho mluvit, a nikoho nepřesvědčíš.

Zpytuj své náklonnosti: já jsem si vyvolil rybáře a poslal jsem je lovit lidi.

XIII

Nejlepší taktika

Už jsem ti pověděl mnoho, ale přece jsi ještě nováček.

Spočívá-li síla v množství, hled si dovolenými prostředky získati pomoc mnohých.

Bezbožní tě nechají milerádi při pouhých dobrých zásadách, ponecháš-li jen jejich rejdům volné pole.

Domůže-li se bezbožník vlády, vysměje se tvým právům.

Můžeš-li býti činný pro dobro ve spo-

jení s mnohými, pracuj společně s nimi všemi a prokážeš dobrodiní mnohým.

Pochází-li úspěch z námahy společné, bývá tím milejší.

Čeho si člověk dobude vlastní prací, toho si váží nejvíce.

Nic tak nepovzbuzuje k námaze, jak obrana vlastních práv.

Kdo nechce býti otrokem zla, musí pracovati a bojovati o dobro.

Kdo očekává svobodu a snášlivost od bezbožného, očekává ovoce dobré se stromu zlého.

Vítězí-li zlo, hyne svoboda.

Nemůže býti snášlivosti tam, kde zlo drze zvedá hlavu.

Jestliže ti okolnosti dopouštějí těžiti z práv, konej své povinnosti.

Co si počnou maličtí, slabí a chudí, vysmívá-li se zloba dobrým?

Často bývá nejlepší to, co je nejnaléhavější a nejpotřebnější, nikoli to, co je nejskvělejší.

Porozumí-li národ, že věností k církvi pracuje ve prospěch vlastního bla-

hobytu národního, bude tím povznesen a jeho práce nabude vyššího posvěcení.

Budeš-li stále státi na témž místě, očekáváje uskutečnění ideálu, padneš pod tíží brutální skutečnosti.

Ulpíš-li ztrnule na nějaké formě, kterou sis oblíbil, unikne ti vnitřní podstata.

Dnes je možná jedna věc; zítra ti postup práce umožní jinou.

Kdo má v moci kořeny, má i celý strom; kdo má jednotlivce, má i národ.

Kdo pracuje pro mou věc mezi lidem, spasí společnost a s ní všechny vrstvy.

Pověz mi, synu, záleží-li vítězství mnohdy na jediném volebním hlase, proč jich nehledíš získati sto?

Chceš-li se pustiti do všech mých protivníků najednou, nepřemůžeš žádného.

S tím se musíš utkati napřed, koho můžeš přemoci nejsnáze.

Učiň hned, co je pro tu chvíli nejvhodnější; později nastanou jiné poměry.

Chceš-li zameziti všecko zlé, sám si způsobíš nepokoj a překážky.

Bojujete-li dva proti společnému nepříteli, pomáhejte si navzájem.

Nejlepší způsob, jak proti někomu bojovati, je hledět mu činiti dobře a přivést jej na dobrou cestu.

Může-li poražený míti radost z toho, žes ho překonal, dobyl jsi dvojího slavného vítězství.

Blahoslavený, jehož srdce plane láskou k bližnímu: jeho mečem bude láska a pravda.

XIV

Seč jsme sami a seč ve spojení s jinými

Synu, společný podnik ukvapený obyčejně nedokáže nic, leda že vítězství lidí bezbožných přidá rozhlášenosti a úspěchu.

Tehdy se dojde výsledků řádných a jistých, když každý ze sdružených zná a snaží se plnit zvláštní své úkoly v boji.

Čím budou vyškolenější jedinci, tím snáze se utvrdí v dobrém jednotlivci i národy.

Nedostatečné vědomosti, lenivost, zbabělost a okamžitý prospěch, toť jsou

nejhorší nepřátelé společné činnosti a spořádaného postupu.

Tajemství úspěchu nespočívá v objevení se velkého muže ani v lichých snech o jeho úžasných hrdinských činech.

Já jsem se objevil jako největší z Božích divů: ve mne skládali naději od počátku světa; a právě ti, kteří mne nejvíc očekávali, ani mne nepoznali.

Duše slabé a lenivé stále se ohlížejí po zázracích; a sobci stále mluví o nastávající nové době spásy.

Nepomůže oddávati se klamným nadějím ani spoléhati na lidi, nýbrž pomůže jen vlastní práce, pojatá v rámeček dobré organisace a požehnaná a posilněná mou milostí.

Nejužitečnější a skoro vždy nezbytný je osobní apoštolát za účelem sdružení četného, ale velmi prostého a velmi praktického.

Organisovati, nadchnouti a mnohé ku práci sjednotiti dovedou nemnozí; ale vhodným způsobem toho neb onoho

vzdělávati v oboru náboženském neb občanském může každý.

Kdo naříká na nedostatek dobrých sdružení, hlediž, aby nerozdvojoval starých, a nepřekážej zakládati organizace nejvhodnější.

Jestliže každý poučí, osvíti, posilní a k dobrému životu obrátí aspoň jediného člověka, nebude kdy mysliti na malicherné stranictví a ve sdruženích vzkvete obecná sjednocenost.

Pomůže-li každý bližnímu plniti ctnosti náboženské a povinnosti sociální, nikdo nebude naříkati, že nemá dosti sil kráčet po cestě dobré.

Každá rodina dávej příklad života ctnostného, a zabrání se mnohému zlu.

Povolal jsem apoštoly své po jednotlivu a řekl jsem každému soukromě svým časem, co jim bylo nejpríhodnější.

Modlete se co nejčastěji společně; zpívejte často jako jedněmi ústy; a pracuj každý pro sebe zvlášť, jako by na něm jediném záleželo všechno žádoucí dobro.

Je příliš mnoho sociálních spolků, ale

je málo života v celku, málo jednoty a mnoho zmatku u jednotlivců.

Díla velká zmohou nemnozí; s prací společnou je každý.

Při každé rozmluvě, při každé cestě, při každé práci, při každé návštěvě sluší hledět získávati a vzdělávati jednotlivce, přiváděti k životu náboženskému, k správnému užívání práv, k ochotnému a přesnému plnění povinností člověka k společnosti.

Rozjímej o mém životě a najdeš hojnost příkladů, které potvrzují to, čemu učím.

XV

Brány a stezky k nápravě

Povím ti mnoho věcí slovy krátkými a prostými: čta je uvažuj o nich a neopomíjej uváděti je ve skutek.

Kam se ti nepodaří uvéstí mé jméno, tam hled' uvéstí mou církev.

Kam se ti nepodaří uvéstí mou církev, tam hled' uvéstí mé učení.

Kam se ti nepodaří uvéstí mé učení,
tam hled' uvéstí mé ctnosti.

Kam se ti nepodaří uvéstí mé ctnosti,
tam hled' uvéstí mé velké oběti.

Kam se ti nepodaří uvéstí mé velké
oběti, tam hled' uvéstí mou lásku k ne-
mocným a chudým.

Kam se ti nepodaří uvéstí mou lásku
k nemocným a chudým, tam hled' uvéstí
má sladká slova.

Kam se ti nepodaří uvéstí má sladká
slova, tam hled' uvéstí kouzlo a prostotu
mé osoby.

Kam se ti nepodaří uvéstí prosté kouz-
lo mé osoby, tam hled' uvéstí své dobré
skutky.

Kam se ti nepodaří uvéstí své dobré
skutky, tam hled' uvéstí svůj vliv.

Kam se ti nepodaří uvéstí svůj vliv,
tam hled' uvéstí své dobré důvody.

Kam se ti nepodaří uvéstí své dobré
důvody, tam hled' uvéstí své roztomilé
chování.

Kam se ti nepodaří uvéstí své rozto-
milé chování, tam hled' uvéstí své dobré
příklady.

Kam se ti nepodaří uvéstí své dobré příklady, tam hled' uvéstí své nejvěrnější přátele.

Kam se ti nepodaří uvéstí své nejvěrnější přátele, tam hled' uvéstí pravou vědu.

Kam se ti nepodaří uvéstí pravou vědu, tam hled' uvéstí poctivost v zájmech časných.

Kam se ti nepodaří uvéstí poctivost v zájmech časných, tam hled' uvéstí slušné zábavy.

Kam se ti nepodaří uvéstí slušné zábavy, tam hled' zmenšiti množství hříchů.

Čiň vždy a všude všecko dobré, které můžeš učiniti; zabraňuj vždy a všude všemu zlému, kterému můžeš zabrániti; služ mé věci ve všem a vším, čím jí můžeš posloužiti, a nepohrdej ničím, ať je to dobré nebo lhostejné, můžeš-li toho užiti k vítězství, neublíže svému svědomí a nepohorše bližního.

Ať jíš nebo piješ nebo děláš cokoli, vždy se modli v duchu a veleb mne vždy ryzostí svého úmyslu a své činnosti,

aby ses radoval v Bohu svém v životě tomto i věčném.

Je velmi užitečné, všude si často říkati: Co mohu učiniti pro Krista na tomto místě? Co mohu učiniti pro Krista v tomto případě? Co mohu učiniti pro Krista s těmito věcmi a za těchto okolností? Co mohu konečně učiniti pro Krista vůči těmto osobám, s nimi, v nich a pro ně i pro slávu a prospěch věci Kristovy?

Co by tu učinil veliký sv. Pavel? Jakou námahu by teď na se vzal veliký sv. František Xaverský? Co a jak by pověděl veliký sv. František Saleský? - Uč se od mých přátel. Záře jejich nitra, zcela naplněného mým duchem, pronikala na venek.

Více tě naučí láska než mnohé čtení a studium.

Ale velmi prospěšné je čísti a studovati knihu mého života, aby ses naučil mne milovat.

Pak se zdržíš mnohých zbytečných hádek a věnuješ se plodné obětavosti a užitečné práci.

Ó jaká to pošetilost, chtít zvítěziti nad

zlobou a bludem bez velké znalosti věcí božích a bez velkého cviku v zacházení útrpnou zbraní nejčistější božské lásky!

Začínej často, chceš-li něco provést, věcmi lhostejnými, abys pokročil k dobrým. Postupuj v dobrých, abys dospěl k nejlepším. A co je nejlepší, to hled pevně a vnitřně utvrditi, aby to nepřešlo v něco nedokonalého, lhostejného a horšího.

Chceš-li všecko provést bez přípravy, nesvedeš nic. Požaduješ-li vždy v každém případě největší dokonalost, budou proti tobě často bojovati netoliko jménem zla, ale i jménem dobra, a nebudeš míti ani toho, co je dobré, ani co je dokonalé.

Živel nadpřirozený povznáší, očišťuje a zdokonaluje všecko, co je v lidské přirozenosti dobrého, a dobro přirozené, sloužíc nadpřirozenému, se zušlechťuje a zvyšuje svou užitečnost.

Několik podobenství pro muže činu

Království činu je podobno dobrému plavci, který se vrhá do hlubiny, aby zachránil tonoucího, a s tímto drahým břemenem se namáhá doplouti k břehu mořskému.

Království činu je podobno svíci, která se sama tráví, vysílajíc paprsky na všechny strany; nikterak jí neškodí tmy ani šerednost místa.

Království činu jest jako kruh na vodě, který je v stálém pohybu, a který se stále zvětšuje, čím déle se pohybuje tímž směrem.

Člověk, jenž umí rozvažovati, ukazuje, co umí, dokonalostí, s kterou potom začíná pracovati.

Jak dbáti věcí nižších, než postoupíme k vyšším

Kdo chce býti hodně užitečný, ať kráčí
mými stopami a následuje mého příkladu
a učení.

Tak máš sledovati vznešené ideály,
abys nepohrdal ani sebe drobnějšími
maličkostmi.

Tak se zastávej zájmů vyšších, aby sis
neopomíjel všímáti potřeb nižších. Ano,
pravím ti, chceš-li dobře dbáti oněch,
začni péči o tyto.

Nesnadno se pečuje o duši tomu, kdo
je příliš zaměstnán hledáním denní vý-
živy.

Jak uvěří chudšas, že pečuješ o jeho
spásu věčnou, nepomáháš-li mu zaopa-
třiti si živobytí pozemské?

Stará-li se bezbožník více než ty o ve-
liké zájmy hmotné, nedojdeš snadno
víry, doporučuje statky mravní.

Člověk žije netoliko statky duševními,
nýbrž má také potřeby tělesné.

Řád vyšší neničí nižšího, nýbrž jej zušlechťuje a dodává mu síly.

Zájmy zdokonalení mravního třeba ovšem pokládati za vyšší dobro bytosti rozumové.

Dává-li duše život tělu, také zas v tomto životě tělo pomáhá duši.

Zástupy chodily za mnou, aby poslouchaly mé učení; ale já jsem měl soustrast s jejich nedostatkem.

Zkvétají-li vzácné ctnosti, jistě nebude ani chleba nedostatek.

XVIII

Jak se státi pravým, činným mužem

Synu, já jsem učil slovy, ale neopomíjel jsem učiti a vábiti ctnostmi a příklady.

Dovíš-li se dnes o nějakém novém pozitivém prostředku, snad po lidsku užitečnějším a vhodnějším, nenechávej ho v moci nepřítelově, ať pokládá svět za jeho vynálezce kohokoliv.

Neslyšels, jak často se mi bezbožníci rouhají, na škodu lidem často mne na-

podobující a dokonce i falšující díla mé milosti a mých příkladů?

Jak tedy bys neměl ty užívati pomůcek nejužitečnějších a následovati mne ve vynalézavé horlivosti o spásu duší?

Nepohrdej takovými prostředky, že jsou zcela nové nebo že jich posud užívali lidé zlí, jen když se srovnávají s tvým stavem a nejsou v odporu se svatostí mého učení.

Ovšem, lépe by bylo, kdybys byl býval ty první z horlivosti o mou svatou věc vynalezl a zavedl takové prostředky k činnosti, nejsou-li samy sebou na pováženou, a jsou-li užitečnější.

Ale protože se jich už obecně užívá a jsou prospěšné a plodné, nepokládej jich za pouhé pomůcky, nýbrž za vhodnější nástroje.

Synu, co se koná nebo snáší jen z rozkazu nebo jen jako lék, to se často zachovává nebo koná, jen aby se neřeklo, nikoli z vroucí touhy mně sloužiti.

Naskytuje-li se při takových prostředcích nějaké nebezpečí, buď že se jich snadno zneužívá nebo pro tvůj špatný

povahový sklon, měj se zavčas na pozor, abys jednal ostražitě a s čistým úmyslem.

Ale, synu, třeba-li rozvahy, rovněž třeba odvahy.

Sluší-li se míti na pozoru před nebezpečenstvím, rovněž je nutné těžiti z dobra.

Je-li slušné a rozumné zachovati věc lepší, je rovněž velmi potřebné zameziti věc horší.

Máš-li vždycky věci nové v nelibosti jen proto, že jsou nové, co zmůžeš u lidu svým vlivem a svou činností?

Synu, já jsem učil slovem, a moji apoštolové neopominuli poučovati písmem.

Já jsem navštěvoval nemocné v jejich domech, a moji učedníci k návštěvám těm zakládali nemocnice.

Já jsem postavil chudobu na nejvyšší trůn nebes, a moji učedníci postavili budovy pro děti z lidu.

Co zmůže důvtip lidí, stanou-li se pány, a ne otroky prostředků lidských!

Chceš-li v tom, co je ponecháno tvé

svobodné a zřízené vůli, kráčetí stále a stále týmž směrem, narazíš kdysi na překážky a rozbiješ si hlavu.

Ve všem, co je pvné a nezměnitelné, zůstaň ovšem vytrvalý a pracuj statky časnými ve prospěch statků věčných.

Konej to dobré, které máš v moci, a dostane se ti toho, po němž toužíš.

Přijdu a nebudu prodlévati; užívej dobře času!

Dobrý sluha nepohrdá ani maličkostmi.

Co všecko nepodnikl můj nejvěrnější služebník svatý Pavel, aby se mně zalíbil!

Já jsem před soudními dvory mlčel, a můj apoštol, třebaš také toužil po mučednictví, odvolal se jakožto občan římský k císaři.

Příliš a zbytečně se ohlížíš na to, že toho neb onoho prostředku lidé bezbožní zneužívají.

Podíváš-li se na zdroje mé milosti, na svaté svátosti, uvidíš, jaké to nástroje jsem vynalezl.

Zdaž nezneužili lidé zlí plodů země?
A přece, co z nich neučinila má nesmírná láska k nasycení tvé duše!

Často reptáš na ten neb onen velmi prospěšný způsob činnosti, a zatím právě jím svádějí bystří bezbožníci mnohé lidi na zhoubu národů.

Ó, jak tě zklame tvá sebeláska a tvá hlavní vášeň!

Kdybys měl velkodušnost pravé obětavosti, neomlouval bys lichými vytáčkami svůj nedostatek lásky k studiu a k práci.

Cos tím získal, jestliže jsi pohrdavě zavrhl nejvhodnější prostředky své doby a podniky nejúčinnější a nejúspěšnější k tomu, abys mohl mluvit od duše k duši nebo býti činný zároveň na mnohých místech?

Ty bys opouštěl svatou věc mého pokoje na tomto světě, zatím co se vysmívají bezbožníci tvé bláhové umíněnosti, tvému nedostatku prozíravosti a zdravého úsudku?

Nechceš-li nebo neumíš-li pracovat nástrojem nejpříhodnějším a nejúspěš-

nějším, jak doufáš něco pořídit nástrojem nejšpatnějším a nejtupějším?

Ale tobě se zdá, že se můžeš měřit i s nějakým Goliášem pouhými pěti oblásky! ... Troufáš-li si tolik, pak začni jako David měřit své síly na lvech.

Tehdy si zjednáš ochranu mé Prozřetelnosti zvláštní, nebudeš-li pohrdati jejími cestami obyčejnými.

Vstaň a choď: hledej, studuj, tvoř, agituji, organizuj, napravuj, utvrzuj a získávej ve prospěch mé svaté věci.

Měř délku, stopuj šířku, sestup do největší hloubky a vystup se světlem víry až do té výše, kam zasahuje a se vznáší horlivost nejčistší, nejrozhášenější, nejšpatnější, nejpodnikavější a nejúspěšnější.

Dbáš-li rad mé církve, nezbloudíš s pravé cesty.

Pracuješ-li podle vůle mého náměstka na zemi, nebudou námahy tvé marné ani škodlivé.

Více zmůžeš ve spojení s jednotou mé církve, neomylné a všeobecné, než vše-

mi sebe většími a sebe mocnějšími nevázanostmi.

Podrobiti se bez výhrady a s poslušností bez vytáček, s plným přilnutím ducha a s upřímnou oddaností srdce nejvyššímu a neomylnému náměstkovi mé božské osoby a autority, toť nejoprávněnější, nejbezpečnější a nejúčinnější ochrana proti všem bludům vlastního rozumu a proti všemu zneužití vlastní vůle.

Synu, třeba si někdy myslíš, že rozumíš kdo ví čemu, přece ještě nerozumíš tolik, kolik moje církev.

Dobře buď pamětliv, že největší nepřátelé tvé činnosti jsou ješitnost a lehkovážnost, umíněnost vlastního úsudku, nerozumná podzíravost, přílišná úzkostlivost, jednání podle rozmarů a tvrdošíjné lpění na prostředcích nezřízených nebo neužitečných.

Žalm bratrské lásky

Synu, chceš-li býti mým učedníkem, vprav se v mého ducha a v mé učení.

A aby ses v ně lépe vpravil, říkej často upřímnými slovy a vší silou svého citu:

Ó Ježíši, který jsi řekl: Po tom poznají lidé, že jste moji učedníci, budete-li míti lásku jedni k druhým, zapal a rozněť v naší hrudi plamen opravdové lásky. Amen.

Milujme se všichni pro Ježíše a v Ježíši, naší lásce a spáse. K oslavě Kristově a blahu jeho církve. Amen.

Snášejme se vždy navzájem pro Ježíše a v Ježíši, našem dobru a vykoupení. K oslavě Kristově a blahu jeho církve. Amen.

Pomáhejme si všichni pro Ježíše a v Ježíši, naší síle a odplatě. K oslavě Kristově a blahu jeho církve. Amen.

Chraňme se vždy navzájem pro Ježíše a v Ježíši, našem štítu a naší obraně.

K oslavě Kristově a blahu jeho církve.
Amen.

Těšme se všichni navzájem pro Ježíše a v Ježíši, naší blaženosti a útěše. K oslavě Kristově a blahu jeho církve.
Amen.

Odpouštějme si vždy pro Ježíše a v Ježíši, v našem pokoji a obětním beránkovi. K oslavě Kristově a blahu jeho církve. Amen.

Sjednocujme se všichni pro Ježíše a v Ježíši, našem životě a věčném oslavení. K oslavě Kristově a blahu jeho církve.
Amen.

Plňme vždy k sociální cti nejsvětějšího Jména Kristova sladké nauky vědy lásky, jež nám zanechal náš nejlaskavější Ježíš v slovech svého božského Srdce, v příkladech svých skutků a ctností a v obětech svého nejsvětějšího života, až se vydal za nás, své vlastní nepřátele, ve smrt na kříži. Amen.

A to říkávej často, synu, upřímnou modlitbou a prací svých rukou, chceš-li se vpraviti v mého ducha a mé učení.

Zvítězíme s Mistrem, budeme-li velmi bdělí

Synu, hled se živiti ne slovy, nýbrž velikými pravdami.

Hled vyzkoumati sklon svých snah, abys věděl, jaký směr dáti svým podnikům.

Jsou věci, které potrvají stále, a jiné, které pominou bez škody pro věci věčné.

Nepodřizuj věcí nadpřirozených a věčných věcem nahodilým a pomíjejícím.

Umíš-li býti prozíravý, ujdeš mnohemu překvapení.

Umíš-li zkoumati budoucnost, dovedeš mnohým věcem zabrániti.

Některé jsou zlé samy v sobě, a s těmi se nesmíš smířiti nikdy.

Jiné zase, o sobě lhostejné neb i velmi užitečné, jsou zkaženy nezřízeností lidskou.

Ty, které jsou zlé pro pouhou zlobu člověka bezbožného, můžeš ty s mou milostí obrátit v dobré.

Nenapravíš-li jich a nebudeš-li jich míti v moci, velmi ti uškodí, protože zloba člověka bezbožného je velmi prohnaná.

Bezbožník ti chce raději uškoditi tím, co je dobré a obecně prospěšné, než tím, co je samo v sobě převrácené.

Jakmile je si jist vítězstvím, pak tě rozdrtí, může-li, s veškerým vztekem své nejvyšší mrzké zloby.

Mnohým věcem porozumíš, umíš-li poslouchati mého náměstka; jemu jsem přislíbil zcela zvláštní přispění.

Jsi-li na pochybách, jdeš-li pravou cestou, otaž se toho, jenž má rozhled, jenž vidí s větší výše, protože je mým náměstkem; a nedej se klamati lichými řečmi a vášnivými úsudky lidskými.

A zdá-li se ti, že nepřátelé tvoji jsou velmi obratní a zlomyslní, měj velkou horlivost, úmysl velmi čistý a hled', abys náležel k nejčilejším a nejopatrnějším.

Jenom tehdy zvítězí nepřítel nad tebou, podaří-li se mu uvéstí tě ve zmatek, v malátnost, v zoufalost nebo tě svede,

abys jako on užíval nějakého prostředku nečestného.

Vítězíš-li ty sám nad sebou, vítězím já nad nepřítelem. Konáš-li svou povinnost a vítězíš-li přece nepřítel, vítězím já nad ním a v tobě samém.

Konečné vítězství je vždycky moje, ať lidé chtějí neb nechtějí.

Pracuj tedy, jak jen můžeš; starej se o mou svatou věc a tím se postaráš sám o sebe.

XXI

Pokyny lásky Kristovy

Ó Lásko, jež jsi sestoupila s nebe z lásky k lidem, nauč srdce lásce!

Čím jsou začátky skromnější a úmysly nezištnější, tím budou podniky tvé prospěšnější a výsledky jistější.

Činíš-li dobře jednomu, působíš dobře jako jednotlivec; činíš-li dobře společnosti, působíš dobře jako celá společnost.

Co pomáhá jenom nemnohým, a to pouze na den, to je nevelká pomoc; co přispívá k tomu, aby mnozí si pomáhali

po dlouhou dobu, to je prostředek vzácný.

Ó Lásko, jež umíš učit, ukaž mému učedníku umění lásky!

Postavil jsem tě v církev, abys činil mnoho dobrého; snaž se, synu, ať to umíš činiti dobře.

Kdo chce dobrý skutek vykonati sám pro sebe, často svého úmyslu ani neprovede.

Podnikají-li něco dobrého dva a pomáhají-li si navzájem, jistě se dopracují nějakého úspěchu.

Ale slouží-li mně s čistým úmyslem mnozí, budou jejich podniky jako bohaté a pevné město.

Nic tolik nepřispívá k dobrému výsledku, jako povinná poslušnost.

Čím je dobro obecnější, tím více má rázu božského a nebeského.

Čím jsou prostředky prostější, tím jsou účinnější.

Čím méně budeš mysliti sám na sebe, tím těsněji se druzí s tebou spojí.

Čím více se budete navzájem milovati, tím méně budete potřebovati stanov.

Mnoho způsobíte svými činy, dodá-li jim moje milost síly.

Ó Lásko, osvět přátele mé, aby uměli milovati a obracet nepřátele!

Jako přijímáš, Otče Věčný, všecku čest a slávu skrze mne, se mnou a ve mně, tak učiň rovněž, Otče, aby všichni moji učedníci tě opravdově velebili skrze mne, se mnou a ve mně.

Kdyby byli oni všichni jedno srdce a jedna duše, byla by věru chvála jejich důstojná.

Co zmohou všechny moci pekelné proti těm, kteří se milují opravdovou láskou?

Co odloučí mé učedníky od mé lásky, jsou-li čistí, srdce pokorného, a mají-li ryzí úmysl?

Ó Lásko, jež jsi způsobila, že jsem za nepřátele umřel na kříži, rozněť svůj plamen v příteli mém!

Jak by ses naučil milovati protivníka, kdybys uvážil, jak jsem byl na Kalvarii ukřižován!

Já vím, co je láska a bolest, co je trpkost muk a vroucnost citu.

Ty ovšem se rozhorluješ, a vida v světě tolik zloby, svoláváš oheň s nebes.

Ty bys ovšem chtěl, aby tvé prsty byly blesky, ale já bych rád viděl v ruce tvých magnety.

Ó, jak ti má láska přála, jak tě významovala, jaké náplně mých darů se ti dostalo, a přece nevíš, čího ducha jsi!

Ó lásko, která dovedeš prositi za svého nepřítele, obrať přítele mého!

Ten, kdo miluje, nelze k hříchům, nýbrž obrací s mou milostí hříšníky.

Ten, kdo miluje, neschvaluje bludů, nýbrž hlasatele bludů učí pravdě.

Ten, kdo miluje, nepodporuje neřesti, nýbrž hledí zameziti příležitosti a pohoršení.

Ten, kdo miluje, neopouští lhostejně toho, kdo spí, nýbrž jej laskavě budí a zjednává mu dobré přátele.

Ten, kdo miluje, vpravuje se do všeho, slouží všechněm, ale od nikoho se nedá svést ke zlému.

Ten, kdo miluje, je pln touhy udíleti dobrodiní a nechlubí se svými službami.

Ten, kdo miluje, doufá konečně všechno od mé moci a dobroty, věda, že darmo stavěti bez mé milosti.

Ó Lásko, jež jsi mi dala tělo, abych miloval srdcem tělesným, dej miláčkovi mému cit pravé zbožnosti a lásky k pravdě!

XXII

Desatero věcí, jichž nemáme nikdy spouštěti s očí

Synu, neumíš-li odpověděti na obyčejné námitky bezbožníků a neumíš-li vyložití nejpotřebnější pravdy mé církve, co svedeš dobrého?

A nerozumíš-li nejprostším a nejnaléhavějším bodům sociální otázky současné, čím maříš čas?

Chceš-li bez důkladného vzdělání a pořádných vědeckých základů hlásati pravdu, zahanbí tě lež.

Více znamená jediná vůle dobře vyvíčená a zvedená, než mnoho rozumů velmi učených, ale nezdravých.

Více znamená jediná zásada dobře

promyšlená, než mnoho úvah navzájem si odporujících a mlhavých.

Lépe je začít včas, než pracovati příliš překotně.

Lépe je sledovati to, co je užitečné, než se plahočiti za věcmi nejistými.

Lépe je mysliti na zítřek, než zbytečně vzpomínati na to, co minulo.

Mnohým věcem porozumíš, budeš-li uvažovati; mnohým věcem tě naučí dobré skutky.

Málo ti uškodí zla vnější, umíš-li se chránit a zavčas zabezpečiti proti svým chybám vnitřním.

XXIII

Jak pracovati bez škody pro jiné

Čím více miluješ sebezapření, tím méně budeš protahovati spory.

Jak chceš zvítěziti nad svými převrácenými nepřáteli, usiluješ-li rozdvojiti ty, jež jsem ti dal za přátele?

Blahoslavení upřímní a prostí, neboť získají dobru mnoho přátel.

Kdo má sám v sobě zmatek, snadno narazí také u všech jiných na odpor.

Trojí věc se mi protiví na mém učedníku: že nemá pro mou svatou věc zájmu; že se jí zastává ve svůj vlastní prospěch, a že o ni tak špatně dbá, až působí škodu statkům, jichž má svatá věc hájí.

Chceš-li užitečně pracovati se mnou, hleď bojovati sám proti sobě.

A chceš-li pracovati úspěšně, hleď raději býti podřízen než rozkazovati.

Kde se horlivost jeví hněvem, tam je velmi nesnadné nedopouštěti se hříchů.

Bloudí-li bližní z nevědomosti, pomoz mu svou znalostí.

Ale hřeší-li ze zloby své lživé moudrosti, bojuj proti škodlivosti jeho vlivu.

Nejlepší protijed na bludy je cvičiti se ve velkých ctnostech.

A první prostředek, jak získati hříšníky, je vytrvale pěstovati drobné ctnosti.

Chceš-li pravdy hájiti úspěšně, viz, zda umíš poslouchati v duchu lásky.

Tvá učenost je velmi dobrá, jestliže ji doporučuje tvá sebezapíravost a pokora.

Velmi spolehlivé jsou tvé názory, jsou-li ve shodě s učením mého náměstka na zemi.

Kdo tě ustanovil rozhodčím a soudcem? Hleď, ať tě nesvede tvá ješitnost!

Prozpytuj si svědomí a pak mi odpovíš.

XXIV

Kolik dobrého můžeme prokázati ubohým a chudým

Nalaď srdce své a poslouvej slova má v nejhlubším tichu.

Soustřeď svou pozornost, abys mne poslouchal jako oddaný služebník.

Toť člověk spravedlivý, kdo pracuje o svou věčnou spásu; toť člověk velmi spravedlivý, kdo pracuje o spásu svého národa.

Ten miluje opravdově, kdo s laskavými slovy spojuje skutky milosrdenství.

Ten umí dobře trpěti, kdo si nikdy nestýská na křivdy, jichž se mu dostává od bližních.

Ten smí mluvit o lásce a pokoji, kdo bojuje sám s sebou, aby lidi lépe sjednotil s Bohem.

Pověz mi, v čem jsi zvítězil sám nad sebou, a já ti povím, jaké máš ctnosti.

Místo, abys bojoval vztekem a nadávkami, veď mé boje dobrými důkazy, a ještě raději dobrými skutky.

Nepřikládej velké váhy nadšeným slovům; pravá horlivost je pokorná a osvědčuje se prací.

Kdo má velkou lásku, málo cítí utrpení, protože pravá láska všechno oslazuje.

A je-li láska lichá slepá k chybám miláčkovým, vidí je zase láska pravá velmi jasně, aby se mohla smilovati nad bědami lidskými.

Ó, kéž by srdce tvé milovalo toho, jenž tě věčně tolik miloval! Práce pro něho byla by ti rozkoší.

Já jsem učinil pro tebe, co ty nikdy nebudeš moci učiniti pro mne; ale postavil jsem ti na oči chudása, abys pro něho modlitbou a prací činil, co můžeš.

Opravdový ubožák je, kdo mnoho ví, ale padá do velkých bludů.

Opravdový ubožák je, kdo má mnoho žáků, ale zapomíná na mé učení.

Opravdový ubožák a chudšas je, kdo má velkou moc, a je otrokem sebe samého.

Ten je beznadějně ubohý, jenž padá do pekla, protože si zakládá na své nepravosti.

Nač je bohatství, učenost, rozvážnost a velikost, nedostává-li se pokladů mé milosti?

Velmi záslužné je činiti dobře velikým hříšníkům; to jsou největší ubožáci!

XXV

Láska k Bohu vítězí nad úskoky bezbožníků

Netoliko v tom, co je samo sebou svaté, jsi povinen mi sloužiti, ale také, jak už jsem ti jindy říkal, v mnohých věcech, jimiž mně můžeš prokázati velikou službu.

Je-li věc dobrá a užitečná, nedopouštěj, aby si ji osobovaly blud a bezbožnost jako příčinu svého vítězství.

Můžeš-li ji úplně zasvětit mé službě, neváhej to učiniti, třebaš tě to stálo mnoho práce a obětí.

A nepodaří-li se ti to, postarej se, aby do ní pronikl můj vliv, ale bez škody pro tvé svědomí.

Je-li podnik dobrý, a můžeš-li jen zabrániti, aby si ho nepřivlastňoval blud, učiň tak pro švatou věc svého Boha.

Naučíš se dobře pracovati pro mou slávu, prohlédneš-li cestičky a úskoky, které vodívají bezbožníky k vítězství.

Nemůže-li člověk zlý proti mně bojovati zjevně, hledí aspoň vliv můj zeslabiti.

Může-li se chlubiti něčím užitečným a čestným, snaží se mne úplně odstrčiti.

Ze všech ušlechtilých lidských zájmů kuje si zbraň k zřejmému nebo skrytému boji proti ctnostem křesťanským.

Do věci obojetné poznenáhlu uvádí zmatek a s velkým pokrytectvím ji obrací v zlou.

Ty čiň právě opak, a zakrátko dokážeš mnoho.

Tak máš vésti boj s protivníkem, abys ho mohl, třeba-li, zahanbiti.

Tak máš zápasiti s nepřítelem, abys jej mohl získati a proměnit v přítele.

Tak se měj na pozoru před člověkem zlým, aby ses mu mohl státi poslem Božím, až bude v úzkých.

Ó, kdybys měl vroucí lásku, jak bys dovedl milovat!

Láska opravdu božská je cudná, rozvážná, roztomilá, vytrvalá, vynalézavá, bystrá a proniká až na dno srdce hříšníka, bezbožníka, svůdce, pokušitele, násilníka a tyrana, pomáhajíc mu povstati ze stavu nemilosti a státi se s mou milostí svatým.

Kdekoli jsi a pracuješ pro mou svatou věc, budu státi při tobě, zasloužíš-li si, abych žehnal tvým snahám.

XXVI

Jak zříditi svůj úmysl k slávě Krista Pána

Synu, můj opravdový učedník a apoštol se snaží ve všem mne velebiti; a čím

více mne vyvyšuje a oslavuje, tím více poznává, že jsem vyvýšen nad veškeru čest a slávu.

Neustávej mi tedy sloužiti a o mou svatou věc pečovati.

A abys úmyslu svému dal dobrý směr a ducha svého rozohnil, je dobře často říkati slovem i srdcem:

V. Chválen buď Ježíš Kristus. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

V. Slavte Ježíše Krista životy, síly, duše i těla. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

V. Slavte Ježíše Krista podniky, vědy a krásná umění. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

V. Slavte Ježíše Krista učenci a geniové, svatí a andělé. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

V. Slavte Ježíše Krista ideály a tužby srdcí lidských. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

V. Slavte Ježíše Krista energie a naděje. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

V. Slavte Ježíše Krista ctnosti a hr-

dinství. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

V. Slavte Ježíše Krista oběti a mučednictví. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

V. Slavte Ježíše Krista společnosti i jednotlivci. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

V. Slavte Ježíše Krista mistrovská díla a pokroky. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

V. Slavte Ježíše Krista zákony, obyčeje a vlády. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

V. Slavte Ježíše Krista národy, kmeny, země i nebe. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

V. Chválen buď Ježíš Kristus. R. Nyní i vždycky i na věky věků. Amen.

DOSLOV PŘEKLADATELŮV

PŮVODCE této knížky stál po léta v čele rozvětvené barcelonské organisace »Acción social popular« a redigoval časopisy »El Social« a »Revista Social«. Prostudovav veřejný život katolický v střední Evropě, těžil ze zkušeností těch pro svou vlast. Jakým duchem je činnost jeho proniknuta, poznati z knížečky »Katolík činem«, duchovní to příručky ve slohu »Následování Krista«. Po prvé vyšla r. 1905 a dostalo se jí souhlasného uznání všech biskupů španělských, ano i doporučení papeže Pia X. Šířila se rychle: do dvou let vyšlo čtveré španělské vydání (třetí na př. o 20.000 výtiscích). Brzy došla pozornosti i mimo Španěly a byla přeložena do mnoha jiných jazyků, ze slovanských do slovenštiny, polštiny a chorvatštiny. Nyní působí Palau

podobným směrem v »Secretariado social« v Buenos Aires v Americe.

Ráz své doby ukazují i duchovní příručky. Nedostižný jejich vzor, »Následování Krista« od Tomáše Kempenského, trest středověké askese individuální, přihlíží především k osobnímu poměru duše k Bohu, na prvním místě k rozjímavému životu klášternímu. Daleko více o poměru k světu, o styku s bližními, podává Bohumila sv. Františka Saleského z konce 16. století. Novodobé příručky musejí si všímati měrou vydatnou nových dalekosáhlých útvarů kulturních a sociálních: tisku, života spolkového, nových povinností občanských atd. V životě katolickém stále pronikavěji se uplatňuje vnitřní vliv církve a její hlavy, náměstka Kristova, jehož jméno mohlo chyběti v středověké knížce, věnované osobnímu poměru duše k Bohu, nemůže však chyběti v duchovní rukověti pro katolíka naší doby.

O tom všem mluví svěží, radostná knížka Palauova, plná důvěry a odvahy, místy pravá velepíseň katolické »aktivi-

ty«, ovšem takové, která nevylučuje ctností, se známé strany nazývaných »pasivními«, nýbrž naopak si je právě činí nutným základem.

V tomto smyslu byla knížka Palauova nazvána (kardinály Vivesem, Spinolou a j.) »moderním Kempenským«. »Zlatá knížka« ovšem nikdy nezastará, bude věčně živou studnicí pro duše toužící po spojení s Bohem, jako byla na příklad i sv. Ignáci z Loyoly i Leibnitzovi; ale na zásadách jejích možno budovati dále a z nich vyvozovati i povinnosti k bližním, a zvláště dnes povinnosti čilé práce sociální, aby nezůstala na pospas nepřátelům kříže Kristova.

Čtení pro jednotlivé obory katol. akce

- I. Ve sdruženích hospodářských :
Kniha I, hl. 5, 16, 22, 26.
Kniha II, hl. 1-4, 6, 8, 11, 14, 16.
Kniha III, hl. 1, 2, 4-6, 8-10, 18.
(Viz i skupinu IV.)
- II. Ve sdruženích sociálních :
Kniha I, hl. 10, 12, 13, 18, 24.
Kniha II, hl. 1, 8, 10, 14, 16, 21.
Kniha III, hl. 1-3, 5-8, 10, 13, 14, 21, 22, 25, 26.
(Viz i skupinu V.)
- III. Ve sdruženích veřejně-náboženských :
Kniha I, hl. 9, 12, 14, 21, 25.
Kniha II, hl. 4, 8, 9, 13.
Kniha III, hl. 11-13, 18, 23.
(Viz i skupinu II. a V.)
- IV. Ve sdruženích pro mravní a hmotnou podporu bližních :
Kniha I, hl. 6, 11.
Kniha II, hl. 3, 7, 11, 12, 14.
Kniha III, hl. 9, 13.
(Viz i skupinu II. a V.)
- V. Ve sdruženích pro šíření a obranu církve :
Kniha I, hl. 7, 8, 12, 16, 17, 19, 25.
Kniha II, hl. 2, 10, 13, 15, 17-19, 21.
Kniha III, hl. 4, 5, 7, 12, 15, 16, 23, 26.

Pro exercicie

Úvod: Kniha I, hl. 1 a 2.

O cíli: Kniha I, hl. 4; kniha II, hl. 10.

O hříchu: Kniha I, hl. 3, 5, 6, 8.

Pokání: Kniha I, hl. 7, 9, 24.

Pokoj srdce: Kniha III, hl. 2.

Klamy v duch. životě: Kniha I, hl. 14.

Povinnosti stavovské: Kniha II, hl. 4.

Duch Kristův: Kniha I, hl. 13 a 15

Zdroje důvěry: Kniha I, hl. 16.

Láska k Bohu: Kniha II, hl. 1.

Pro kněžské konference

Kniha I, hl. 10, 15, 16, 17.

Kniha II, hl. 6, 9, 13, 14, 15, 17, 19.

Kniha III, hl. 4, 5, 7-11, 13, 15, 17, 18.

Před zpovědí

Kniha I, hl. 3; kniha II, hl. 2.

Po zpovědi

Kniha I, hl. 9 a 11.

Před přijímáním

Kniha I, hl. 26; kniha II, hl. 2.

Po přijímání

Kniha II, hl. 1 a 3.

Kniha první: Uchyl se od zlého

I.	O moudrosti, která jest nade všecku učenost	9
II.	Oddech pro život vnitřní	11
III.	Kolikerým způsobem Mistr zve a vábí	13
IV.	K cestě za Mistrem třeba velké důslednosti	15
V.	Učme se chybami	17
VI.	Vina, trest, smír	19
VII.	Jak se uvarovati klamů	22
VIII.	Několik důtklivých slov Páně .	24
IX.	Cesta velmi jistá k polepšení a životu užitečnému	27
X.	Jak dojíti z dávných svých chyb hojného užitku	30
XI.	Čeho nechati, abychom nezahy- nuli	33
XII.	Velké bludy, do nichž upadáme	35
XIII.	Jak se povznést na výšinu myšlenek Božích	38
XIV.	Světlo proti možným klamům .	41
XV.	Střední cesta nejprímější . . .	44
XVI.	Kde načerpati sil, když slábne- me	46
XVII.	Jak třeba zkoumati nitro, aby se podařil vnější výkon . . .	48

XVIII.	Velké výhody veřejného sjednocení s bratřími	51
XIX.	K zdárnému působení třeba dobrých základů	55
XX.	Několik důtklivých slov srdce Mistrova	57
XXI.	Boj proti klamu a bludu	59
XXII.	Několik pokynů pro styk s lidmi	62
XXIII.	Vlastnosti pravé horlivosti	64
XXIV.	Dokážeš něco, vyjdeš-li sám ze sebe	68
XXV.	Důležité opakování	69
XXVI.	Píseň odvahy následovati božského Mistra	70

Kniha druhá: Čiň dobré

I.	Člověkem užitečným se staneš velkou láskou	77
II.	O štěstí a bezpečnosti cesty Páně	81
III.	Pohnutky k odvaze a horlivosti	83
IV.	Jak sloužiti užitečně svaté věci	85
V.	Kterých vynikajících vlastností třeba katolíku činnému	88
VI.	Jak účinné jsou příklady Mistrovny	92
VII.	Jak se skvíti pokorou a pravdou	94
VIII.	Jaké opatrnosti třeba, aby člověk užitečně pracoval	96
IX.	Ke zdaru podniku třeba velké odvahy	99
X.	Sursum corda!	101

XI.	Almužna hmotná a duchovní .	104
XII.	Praktické rady	107
XIII.	Co činiti, abychom byli praktičtí?	108
XIV.	Jak snadno prospěti sobě i jiným	111
XV.	Modlitba a práce	113
XVI.	Jaké rozvahy a energie třeba ku práci	116
XVII.	Tomu, kdo lne ke Kristu Pánu, netřeba se ničeho báti	118
XVIII.	Co činiti pro spásu duší . . .	120
XIX.	Styď se, zbabělče!	122
XX.	Návod božského Mistra k užitečnému zpytování svědomí . .	127
XXI.	K velebení Krista Pána třeba veliké pokory	131

Kniha třetí: Hledej pokoj

I.	Několik pokynů k rozmachu perutí pravé horlivosti	135
II.	Poklady pravého pokoje . . .	138
III.	Několik Mistrových slov ku práci v prospěch pokoje . . .	139
IV.	Dvě podobenství	142
V.	Co je láska a kam až sahá . .	143
VI.	Cesty k pokoji	145
VII.	Několik užitečných výstrah . .	146
VIII.	Jak Boha ve všem velebiti . .	148
IX.	Jak opatrně si počínati, abychom byli pokorní a prospěšní	150

X.	I při dobrých skutcích třeba se chrániti klamů	151
XI.	Kolikerým způsobem možno přispívati k činnosti společné . . .	153
XII.	Několik poznámek pro pokojný boj	155
XIII.	Nejlepší taktika	157
XIV.	Seč jsme sami a seč ve spojení s jinými	160
XV.	Brány a stezky k nápravě . . .	163
XVI.	Několik podobenství pro muže činu	168
XVII.	Jak dbáti věcí nižších, než postoupíme k vyšším	169
XVIII.	Jak se státi pravým, činným mužem	170
XIX.	Žalm bratrské lásky	177
XX.	Zvítězíme s Mistrem, budeme-li velmi bdělí	179
XXI.	Pokyný lásky Kristovy	181
XXII.	Desatero věcí, jichž nemáme nikdy spouštěti s očí	185
XXIII.	Jak pracovati bez škody pro jiné	186
XXIV.	Kolik dobrého můžeme prokázati ubohým a chudým	188
XXV.	Láska k Bohu vítězí nad úskoky bezbožníků	190
XXVI.	Jak zříditi svůj úmysl k slávě Krista Pána	192

Gabriel Palau S. J., K A T O L Í K Č I N E M.

Ze španělského originálu El Católico de acióné přeložil Josef Vraštil S. J. Třetí vydání. Vytiskl Typos, nár. správa, Brno pro Velehrad, nakladatelství dobré knihy v Olomouci v nákladu 3000 výtisků L. P. 1948. Cena brož. Kčs 40.—.